Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-нэз гарана | № 266 (14071) | 1975 оной ноябрийн 13, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

Малай үбэлжэлгэ— харюусалгатай хаһа

БҮХЫ ЮУМЭН— БЭЛЭДХЭЛҺЭЭ

Үбэлдэ дээрээ ортохогүйн тула манай колхозойхид намартаа ургаса хуряалгын халуун хүдэлмэриин үедэшье малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ тушаа мартаагүй.

Дархашуулай тусхай бригада саг үргэлжэ хүдэлжэ, үнеэдэй байра, шахамал малай хашаа, хорёо заһабарилаа, дулаалаа юм. Мүн эндэ малшад, һаалишад, хонишод, адуушаднай миин байгаагүй, арга хургаа оложо, үхэр малайнгаа байра шадалайнгаа зэргээр дулаалаа, заһаа ааб даа.

Тэрэшэлэн таряа хуряалгын үедэ бии байһан бүхы колесно тракторнуудаа табижа, таряалан дээрэхи һолоомо һошые гансашье хэзээ һүрилөөд орхёогүй, эхэнхиинь малай байрануудта зөөгөөбди. Мүнөө бүхы һолоомын 70—80 процентнь гүүртэ, фермэнүүдтэ зөөгдэнхэй.

Тиигэжэ октябриин тэн багаар олонхи гүүртэ, фермэнүүднай үбэлжэлгэдөө гол түлэб бэлэн болоод байгаа. Илангаяа Сагаан-Нуурай (даагшань Г. Н. Демина), мүн Галбайн, Табалангуудай фермэнүүд үнеэдэйнгээ байрануудые хаһа сагтань дулаалжа, заһабарилжа, оньһон түхеэрэлгэнүүдээ һаадгүй хүдэлхөөр бэлэн болгоо юм. Энэ жэлдэ 200 үнеэдэй шэнэ байра барябди. Һаалиин хоёр фермэдэ үнеэдые һааха, байра дээрэнь уһалха, шэбхэ шабааһыень сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоихой. фермэ бүхэндэ тэжээл буйлуулха цехүүд бии.

Үбэлжэлгэдөө хаһа сагтань, муу бэшээр бэлдэһэнэй ашаар Сагаан-Нуурай фермынхид мүнөө түрүүшын хүйтэнэй үедэшье һү һааляа доошолуулаагүй. 126 үнеэдһээ (тэдэнэйнгээ олонхиинь шэргэнхэйшье һаань) үдэрэй 350—400 килограмм һү һаана. Эндэхи бэрхэ һаалишад К. Д. Осокина, П. И. Демин, А. П. Щекина гэгшэд үнеэн бүриһөө үдэрэй 6—7 килограмм һү абана. Тус фермэ байгша ондо 3600 центнер һү һааха аад мүнөө үнгэрһэн арба һарада 3500 гаран центнер һү абаад байна.

Мүнөө эхилээд байһан үбэлжэлгын үедэ колхоз дотор хамта 3900 үхэр, тэрэ тоодо 1200 үнеэд ондо оруулагдаха байна. Үшөө 1600 хонид, 860 адуу морид, 350 гахай үбэлжэхэ юм.

Хэнэйшье мэдэһээр бүхы адууһа малые тобир һайнаар, гарза хорголтогүйгөөр ондо оруулха, үбэлжэлгын үедэ мяха, һү ехээр абаха, мүн жэл соо тугал, хурьга, унага, поршоонхо олоор түлжүүлхын тула үбһэ тэжээл зүбөөр, малай ашаг шэмые дээшэлүүлгээр гаргашалха хэрэгтэй.

Байгша ондо ажахыдамнай 18 мянган центнер үбһэн абтанхай. Энэмнай гол түлэб уһа намагай захаархиие, мүн үбдэгсөө уһан соохи ногоо сабшажа, хүнүүдэй гараар зөөжэ абаһан, ехэл хүшэрхэнөөр бэлэдхэгдэһэн үбһэн юм. Юуб гэхэдэ, манай эндэ үбһэ сабшахаар һайн тала, нуга газар үгы бшуу. Ехэнхидээл Хойморой намаг зубшажа үбһэеэ абадагбди.

Саада тээнь 10 мянган тонно силос дарагданхай, үшөө 24 мянган центнер куузикугай шэмэтэ үндэһэн суглуулагдажа абтаа. Тиихэдэ энэ жэлдэ һолоомо элбэг ааб даа. Талха ороохоной зүйл мүнөө жэлдэ урда урдынхиһаа ехээр малдаа таһалжа үгэхэ аргатай байнабди.

Иигээд байхадаа, үбһэ тэжээл тиимэшье элбэгээр бэлэдхэгдээ гэжэрхихын аргагүй. Үнеэд, шахамал үхэрнүүд бури октябриин эхеэр дулаан байрада оруулагдажа, дүүрэн рационоор үбһэ тэжээл эдюулэгдэжэ эхилээ ха юм.

Эгээл тиимэһээ бии байһан үбһэ тэжээлые бодомжотой зүбөөр гаргашалха, фермэ, гүүртэ бүхэндэ тэрэниие буйлуулжа, шанаржуулжа, арьбанаар эдюулхэ гээшэ гол шухала.

Үбэлжэлгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө фермэ бүхэндэ тэжээл буйлуулха цехүүд хүдэлжэ захалаа. Мүнөө фермэнүүдтэ үнеэн бүхэндэ үдэрэй 2,5 килограмм талха таряанай зүйл, 1,5 килограмм үбһэн, 15—20 килограмм силос эдюулэгдэнэ. Хэршэгдэһэн, халуун ууралда дэбтээгдэһэн һолоомодо талха сүршөөд, малда дуран соонь үгэнэбди. Гадна үбэлдөө куузикугаа хадагалха аргагүй дээрэһээ, тэрэнээ үнеэдтэ, гахайнууд болон шахамал малда һайса эдюулнэбди.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, ниитынгээ малай үбэлжэлгые түрүүшын үдэрһөө түгэс бэлэдхэлтэйгээр, эмхитэйгээр эхилжэ, һайнаар үнгэрхэ гэжэ бүхы малшаднай оролдоно. Тиигэжэ үбэлэй һарануудта мяха, һү ехээр абажа, эдэ продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб, даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхэ, түрэл партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэнэ.

И. ХАРТОХОЕВ,
Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой ахамад зоотехник.

ҺААЛИШАДАЙ БЭЛЭГ

Хориин аймагай Үдын совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй малшад түсэбтэ юһэдэхи табан жэлые ажалай ехэ амжалтатайгаар үдэшэхэ гэжэ байна. Тэдэнэр һү гүрэндэ тушааха юһэдэхи табан жэлэй түсэб октябриин 15-да дүүргээ һэн. Табан жэлэй туршада 37.800 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда тушааха байһан һаа, тэрэнээ 1780 центнерээр үлүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Тиихэдэ һү һааха табан жэлэйнгээ түсэб Агуу Октябриин революциин 58 жэлэй ойе һайндэрлэһэн үдэр— ноябриин 7-до дүүргэбэ.

Энэ ажахын фермэнүүдэй малшадай КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулһан ёһотойл ажалай эрхим бэлэг гээшэ.

Д. САНЖИЕВ

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫН хүндэлэлдэ

[Т]ҮРҮҮШҮҮЛЭЙ АЖАЛАЙ [А]РГА НҮХЭСЭЛ

[Бэ]шүүрэй совхозой һү һаалиин 2-дохи фермын кол[лектив] һү һааха табан жэлэйнгээ даалгабари 1975 [оной] июль һарада дүүргэһэн юм. Тиихэдэ һү гүрэндэ [туша]аха түсэбөө дүрбэн жэл соо бэелүүлһэн байна.

... коллектив юһэдэ... жэлэй туршада ...ндэ «Аймагай эр... һаалиин фермэ» гэ... [ди]пломоор шагнагдадаг ... Бидэнэр мүнөөшье ... һаалгаяа доошолуу... [лаагүй]бди. Ноябриин 1 бо... үнеэн бүриһөө 2.205 ... һү абаабди. Тии... аймаг соогоо түрүүл... [бай]набди. Харин энэ ...эсэс хүрэтэр һаамхай ... бүхэнһөө 300—350 ... һү һааха зорилго ... һаалишадаймнай дунда ... мүрысөөндэ Д. Г. ..., Т. И. Уварова, ... Конечных, М. Ц. Цы..., И. И. Телешева -гэг... шалгарна. Тэдэнэр ... оной июль һараһаа ... табан жэлэй тоо... ажаллажа байнхай. ...ад Гармаева, Уваро... тустаа байгша оной ... 1 болотор 3.094, килограмм һү үнеэн ... һаажа, аймаг дото... [тү]рүүлнэд.

... бүхы амжалтануд... ...ин ерээгүй. Энээнэй ... эхин хаанаб гэбэл

... түрүүн дүй дүршэл, ... ябаһан ажалдаа ...тойгоор хандаха хэ... ...алта руу алхам бо... бшуу. Бидэнэр бүхэли ... үнеэдээ үдэр соо ... дахин һаадагбди. Тии... үнеэдые һайнаар онол ... оложо хооллуулха ... шухала. Үнеэдтэ үгтэ... ...нуудай бии үгыһөө ...мэн дулдыдадаг. Зү... ...ды тиимэшье һаань, ...болоторынь хэршэгдэ... һолоомо эдеэнэй элдэб ...тэй холижо, худха... ...ю үгэдэг байнабди. ...ад иигэжэ бэлэдхэг... хоол тэжээлээ үдэр ... үнеэн бүхэндэ 2-һоо ... хүрэтэр (һаамһаань ...) үгэнэ. Гадна, тус ... хажуугаар 10-аад ... силос, 2—3 ки... ... үбһэ гү, али һолоо... ...ниинь бииб) үгтэдэг ...дэнэр үнеэдээ үдэр ... 5—6 дахин хоол... ...бди. Тиихэдээ эдисы... ...жаруулхын тула хоо... ...бага багаар үгтэнэ. ...гэ юумэн тухай эндэ ... Үнеэдэй гол хоол ...ан хэхэ гээшэ өөрын ... оньһотой юм. Манай ... Ф. В. Новокрещен... ...н хоол ехэ оролдосо... ... шадамараар буй... Энэ нүхэрнай үнеэ... ...ллонгүй байбал, тус ...дабһыень нэмэжэ гү, ... болгожо, үгышье ...һолоомо ехээр нэмэжэ, ... аргыень олоод лэ ... хүн юм.

... манай амжалта туйлаха хэрэгтэ социалис мүрысөөн ехэ нүлөө үзүүлдэг байна. Манай фермын коллектив Мухар-Шэбэрэй аймагай Заганай колхозой һү һаалиин фермэтэй 2-дохи жэлээ мүрысэнэ. Нёдондо жэл бидэнэр түрүүлһэн байнабди. Һаалишаднай мүнөөшье жэлдэ гартахагүйн тулада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэйхидтэй мүрысэхын хажуугаар фермэдэмнай һаалишадаймнай дунда мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр, аша туһатайгаар үнгэргэгдэдэг юм. Жэшээлэн хэлэбэл, һаалишан Петровагай дунда зэргын дүнгүүдһээ 5 килограммаар бага һү һаахадань, юундэ, ямар шалтагаанһаа энэ ушар тохёолдооб гэжэ ажалай һүүлээр тэрэ дары элирүүлэгдэдэг байна. Тэрэшэлэн түрүүшүүлэй хүдэлмэриин оньһон тухай ходо хөөрэлдөөнүүд болодог. Эгээл тиимэһээ фермэдэмнай ажаллажа байһан 8 һаалишадай 5-ниинь табан жэлэйнгээ хубиин түсэбүүдые бэелүүлэнхэй бшуу. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд (үдэр бүхэнэй һаам) тусхай самбарта барлагдадаг заншалтай. Түрүүшүүлэй дүнгүүд улаан үнгөөр, гээгдэжэ ябагшадайхи хара үнгөөр бэшэгдэдэг. Үдэр бүхэнэй дүнгүүдэй согсологдоһоной удаа манай фермэдэ нимэ хөөрэлдөөнүүдые дуулажа боломоор: үгышни «харлашоош», юрэдөө, шимнай ехээр «эдеэлжэ, һайжарха болоош» гэхэ мэтэ. Эдэ бүхы үгэнүүдые һаалишан һаалишандаа нүхэрэй ёһоор хэлэдэг юм. Тиихэдэ һара бүхэнэй дүнгүүд тухай хоёр дахин хөөрэлдэдэгбди.

Мүнөө манай фермэ ута үбэлэй хүйтэн сагта бүхы юумэеэ бэлэн болгонхой. Үнеэдэй, тугалай байра заһагданхай, ариг сэбэрэй талаар хэмжээнүүд абтагданхай.

1.500 центнер һолоомон, 1.450 центнер үбһэн, 1.500 центнер сенаж, 2.500 тонно силос мүнөө манай фермэдэ асарагданхай.

Фермымнай һаалишад КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө байгша оной дүүрэтэр үшөө 500—700 центнер һү һааха тухайгаа мэдүүлжэ, габшагайгаар ажаллажа байна.

А. САХАРОВА,
Бэшүүрэй совхозой һү һаалиин 2-дохи фермые даагша, Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник.

ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛХА габшагай хоёр һара

РЕПОРТАЖ

ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Бэрээнэй баруун хадын оройгоор, нараһан тужа дээгүүр үглөөнһөө хойшо саһа бордоһон тооһоржо, уданшьегүй тала дайда түрүүшын саһаар хушагдаадхина.

Иигэжэ үбэлэй хүйтэнэй заха үзүүрэй үзэгдэбэшье, газаа үшөөл дулаабар, хээрэ ажал хэжэ байһан хүнүүдтэ аятай зохид байна. Бульдозертой трактор обоотой гэдхэн шэбхые бэлэхэнээр онгилон түлхинэ. Тэрэниие ехэ удхуууртай трактор үмхэн абаад лэ самосвал машинануудай кузов руу бад байса адхана.

Үни болонгүйл кузовоо дүүрэтэр шэбхэ ашаһан машинанууд овощ ургуулдаг поли тээшэ табилуулна. Тэндэһээ хооһорһон тэргэтэй тракторнууд, мүн самосвал машинанууд урилдан, шэбхын ашагдажа байһан газарта ерээд, ээлжээгээ хүлеэн зогсонод.

Эндэ ажал ойро зуурашье замханагүй.

— Дулаан байһаниие һамбаашалжа, хүйтэн болохоһоо урда шадаал һаа, ехэ шэбхэ таряалан, сабшалан дээрээ зөөжэ үрдихэ гэжэ оролдонобди. Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ хоёр һарын туршада 5.000 тонно шэбхэ хээрэ гаргаха гэжэ түсэблэһэн аад, мүнөө тэрэнээ дүүргэбэшье, энэ ажалаа зогсооногүйбди. Бүхыдөө 5.400 гаран тонно шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ гаргагдаа. Мүнөө үень огородой газарта шэбхэеэ шэрэжэ байнабди,—гэжэ «Гигант» колхозой агроном Б. И. Кубышкин хөөрэнэ.

Үнэхөөрөө эндэ хүдэлжэ байһан механизаторнуудые харахада ёһотой габшагай шангаар ажаллана. Жэшээнь, агрономой тэмдэглэһэн дэбтэр дээрэ иигэжэ бэшэгдэнхэй байна. «Жолоошон Анатолий Матвеев үдэр соо 180 тонно шэбхэ зөөгөө. Валерий Шульгин МТЗ түхэлэй трактораар үдэр соо 68 тонно шэбхэ шэрээ. ГАЗ-53 түхэлэй автомашинын жолоошон Александр Киселёв 105 тонно шэбхэ зөөгөө» гэһэн тэмдэглэлнүүдые уншанабди.

Үглөөнэй наранһаа үдэшын бүрэнхы болотор эндэ шэбхэ зөөжэ байһан трактор, машинануудай хүнхинөөн таһарнагүй. Үдэр бүхэндэ 400—450 тонно шэбхэ хээрэ гаргагдана. Иигэжэ «Гигант» колхоздо ерэхэ жэлдэ ороохо таряанай, кукуруза, хартаабха, овощой үндэр ургаса абаха үндэһэ һуури табигдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Газарай үрэжэл һайжаруулха отрядайхид: Б. И. Кубышкин (агроном), трактористнар С. И. Афанасьев, В. В. Шульгин, А. М. Киселёв, Х. Н. Мухминов, И. А. Афанасьев, И. И. Кузнецов, А. В. Жерлов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фототекст.

Загарайн аймаг.

САГАЙ УЛАРИЛАЙ ТААРАМЖАТАЙДА

Байгша оной октябриин 25-һаа декабриин 25 болотор таряалан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, уһалууриин хаалта, ханаабуудые заһабарилха, аргатай газартань минеральна үтэгжүүлгэ тарааха гэхэ мэтэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хоёр һарын сонсхогдоһонһоо хойшо арбаад хоног үнгэрбэ.

Аймаг дотор зарим ажахынуудта энэ хүдэлмэри түлэг ябажа байна. Жэшээнь, ерэхэ жэлэй ургасада эртэнһээ һаналаа табижа, «Читканский» совхозой И. М. Степановай, Уланай колхозой В. Ц. Бадмаевай хүтэлбэрилдэг бригаданууд таряалан, сабшалан дээрээ гаража хүдэлһөөр үнинэй. Түрүүн тэдэнэр гүүртэ, фермэнүүдэй газаахи шэбхэ обоолоод, зөөхэдэ бэлэн болгоод, шэрэжэ эхилээ. Мүнөө эдэ ажахынуудта тус тустань 1500 тонно шэбхэ хээрэ гаргагдаа. Мүн сабшалан, таряалан хорёолхо һургаар бэлдэгдэжэ байнхай.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид энэ намартаа сабшалангай хүрьһэндэ шиниг барихын тула 100 гектар газар уһалаа.

Гэбэшье аймагай бусад ажахынуудта энэ талаар бииратай хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Илангаяа оньһожоруулагдаһан отряд, звенонууд һаял эмхидхэгдэжэ байна. Тэдэндэ хэхэ ажалайнь тодорхой түсэбшье табигдаагүй.

Үнгэрхэдөө зарим ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха сарай, һарабшашье бариганагүй, тэрэнь талаар хаяатай муудажа, шанараа гээжэ хэбтэнэ. Бүлүүр станци, уһа сасан хаюулха түхеэрэлгэнүүдшье заһагданагүй.

Энэ дутагдалнуудые дары усадхаха шухала. Мүнөө сагай уларилай таарамжатай һайн, хаа хаанагүй дулаан байхада миин һуужа болохогүйл.

А. АЙКАШЕВ,
Баргажанай аймагай уһалууриин системэнүүдэй управлениин агроном.

Л. И. Брежнев В. Шеельтэй уулзаба

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Германиин Федеративна Республикын Федеральна президент В. Шеельтэй ноябриин 11-дэ Кремль дотор уулзаа. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, ФРГ-гэй Федеральна канцлерай орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Н. Геншер хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи хоёр талын харилсаанда хабаатай асуудалнууд, тэрэниие саашадань хүгжөөхэ арга боломжонууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Гэхэ зуура, хоёр гүрэнэй харилсаандахи таарамжатай хубилалтануудые бэхижүүлхын тула ябуулагдаһан хүдэлмэреэр сэдьхэлээ ханангги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээд, СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаа холбооe түгэс удхаар нэбтэрүүлхэ, шэнэ тодорхой зүйлнүүдээр баяжуулха байһанаа дахинаа лаблан баталба.

1970 оной августын 12-ой Московско договорой үндэһэ һуури болоһон гол ёһонуудые баримталан, СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондын үгэеэ ойлголсолгые шууд гүнзэгырүүлхэ, хүгжөөхэ гээшэ Европо түбидэхи эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ саг үргэлжын нүхэсэл болохо зэргэтэй гээд нэгэ һаналтайгаар этигэнхэй байһанаа хоёр тала элирхэйлбэ.

Уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедөө хоёр тала иигэжэ ханангяар тэмдэглээ гэбэл, шахардуу байдал һуларуулха, гүрэнүүдэй хоорондын амгалан ёһоной, али али талада ашатай туһатай харилсаа холбоо үргэдхэхэ хараа шэглэл улам бэхижэжэ ба хүгжэжэ байна. Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһэн ушар энэ замаар саашадаа дэбжэлтэ туйлахын тула шухала таарамжатай арга боломжо хангана. Хөөрэлдөөн хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов, СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин; ФРГ-гэй зүгһөө— Федеральна президентын албан зургаанай хүтэлбэрилэгшэ, статс-секретарь П. Франк ба ФРГ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Зам гэгшэд хөөрэлдөөндэ байлсаба.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал Чехословакида үнгэргэгдэхэ совет соёлой үдэрнүүдтэ хабаадаха соёлой ажал ябуулагшадай делегациие толгойлжо ЧССР-тэ ерэһэн, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй культурын министр П. Н. Демичевтэй ноябриин 11-дэ уулзаа.

Л. Штроугал, П. Н. Демичев хани ёһоор хөөрэлдэбэ. ЧССР-тэ үнгэргэгдэхэ совет соёлой үдэрнүүд аха дүү хоёр ороной арадуудай хоорондоо улам ойртолсолгодонь, СССР-эй ба ЧССР-эй уран мэргэжэлтэ интеллигенциин хоорондохи холбоон ба харилсаанай батажалгада туһа хүргэхэ гээд этигэжэ байһанаа хөөрэлдөөнэй үедэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Энэл үдэр ЧССР-эй правительство совет делегациин хүндэлэлдэ уулзалга эмхидхэбэ.

СССР-эй Верховно Соведтэ

Ороной 1976 оной арадай ажахын түсэб ба бюджедые СССР-эй Верховно Соведтэ зүбшэн хэлсэхээр бэлдэжэ байхадаа, эдэ асуудалнуудаар СССР-эй правительствын табиһан материалнуудые, документнүүдые палатануудай саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд — депутадууд хаража үзэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай, һалбари һалбаринуудай комиссинуудай ба залуушуулай хэрэгүүдые шиидхэдэг комиссинуудай түлөөлэгшэдэй хамтын заседани ноябриин 11-дэ Кремль соо болобо. Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ Н. Н. Маслеников заседани хүтэлөө.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков СССР-эй 1976 оной арадай ажахые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбэй проект тухай элидхэл хэбэ. СССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджедэй проект тухай, 1974 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай СССР-эй финансын министр В. Ф. Гарбузовай хэһэн элидхэлые заседанида хабаадагшад шагнаһан байна.

Саг үргэлжын комиссинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй даалгабаряар Союзай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ Г. И. Ващенко арадай ажахын түсэб ба гүрэнэй бюджет даб дээрэ хаража үзэхэ талаар түсэблэлгын-бюджетнэ, һалбари һалбаринуудай комиссинуудай хүдэлмэриин гурим ба бюджедэй гүйсэдхэл тушаа тоосоон тухай мэдээсэл хэбэ.

1976 оной түсэбэй ба бюджедэй проектнүүдэй зохихо хубинуудые хаража үзэхын тула хамтын бэлэдхэлэй 15 комисси эмхидхэгдээ. СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, министерствэнүүд ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, союзна республикануудай Госпланудай түрүүлэгшэнэр, финансын министрнүүд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон бусад эмхинүүдэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд заседанида хабаадаһан байна.

(ТАСС).

ПРОТОКОЛ ҺАЙШААГДАА

США-гай конгрессэй сенат һайшаажа, ракетэһээ хамгаалалта хэхэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай СССР-эй ба США-гай хоорондохи договорто хабаатай протоколые эсэслэн баталхые зүбшөөбэ.

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй 1974 оной зун Москвада болоһон уулзалгын уеэр энэ протоколдо гар табигдаа һэн. Ракетэһээ хамгаалалта хэхэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай 1972 оной май һарада гар табигдаһан договор амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ хоёр тала энэ уулзалгын үедэ тэмдэглэхэдээ, иимэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалгые хорооxо нэмэлтэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа элирхэйлһэн юм. Энэ зорилготойгоор 1972 оной договорто хабаатай протокол баталагдан абтаһан байгаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиин декабриин 2-то зарлагдаһантай дашарамдуулан, СССР-эй арадай ажахые 1976 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб ба СССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджедые, мүн 1974 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосооe даб дээрэ хаража үзэхыень, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудта зорюулжа, һанамжа тобшололоо бэлдэхыень СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудта, Һалбаринуудай комиссинуудта, Залуушуулай хэрэгүүдые зүбшэдэг комиссинуудта даалгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо И. С. Грушецкий, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар ноябриин 11-дэ Союзай ба Национальностьнуудай Соведэй Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай, Промышленностиин комиссинуудай, Транспортын ба хэлхээ холбооной комиссинуудай, Барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин комиссинуудай, Хүдөө ажахын комиссинуудай, Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай комиссинуудай, Элүүрые сахилгын ба социальна тэдхэлгын комиссинуудай, Арадай гэгээрэлэй, эрдэм болон соёлой комиссинуудай, Худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын ба коммунальна ажахын комиссинуудай, Байгаали хамгаалгын комиссинуудай, Залуушуулай хэрэг зүбшэлдэг комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй зүблөө зарлажа, СССР-эй 1976 оной гүрэнэй түсэб ба гүрэнэй бюджедые, 1974 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосооe даб дээрэ хаража үзэхын тула палатануудай саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсүүлбэ.

(ТАСС).

...АВТОМОБИЛИИН ХАРГЫ БАРИДАГ, ...ДАГ МИНИСТЕРСТВО ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ...БАРИНУУДЫЕ ДҮҮРГЭБЭ

...-эй XXIV съездын ...ринүүдые бодото ... бэелүүлэн, партиин ...ческа политикын ...нуудаар КПСС-эй ... Генеральна секре... ...рэр Л. И. Брежне... ...ын заабаринуудые ... болгон, социалис ... улам үргэнөөр дэл... ...нэй ашаар РСФСР-... ...мобилиин харгы ба... ... ашагладаг минис... ... эмхинүүдэй кол... ...уд түсэбтэ юһэдэхи ...лэй даабаринуудые ...онь урид дүүргэбэ. ...-1975 онуудта 43,3 ... километр утатай ...лиин харгы асфаль... ...шагдаһан байгаа. ...бан жэлэй даабари... ... мянган километ... ... болоно. Ростов— ..., Тамбов—Пен..., Саратов—Волгоград, ...-Сума, Челябинск—Магнитогорск, Брянск—Гомель, Курган—Шадринск, Якутск—Покровское ба бусад харгынууд асфальтаар хушагдаа. Хүдөө нютагуудтахи олон харгы заһагдаһан байна. Подрядна хүдэлмэриин хэмжээгээр, мүн гол фонд ашаглаха, байрын гэрнүүдые бариха талаар табан жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Московско, Саратовска, Тюменскэ, Омско, Вологодско, Курганска, Новосибирскэ, Волгоградска областьнуудай, Чувашай АССР-эй, Краснодарай хизаарай харгы баридаг эмхинүүд даабаринуудаа түрүүлэн дүүргэһэн байна.

Министерствын харгы баридаг эмхинүүдэй коллективүүд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба.

РСФСР-эй ЦСУ.

ЗЭДЫН РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

ХЭРЭГЛЭГДЭЭГҮЙ АРГА БОЛОМЖОНУУД, ШИИДХЭГДЭЭГҮЙ БАЙҺАН АСУУДАЛНУУД

Зэдын районно партийна конференци боложо, тоосоото үе соо КПСС-эй райкомой ябуулhан хүдэлмэри тухай партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **С. Б. Жаргалов** тоосоото элидхэл хэhэн байна.

Аймагай колхоз, совхозууд олон hалбаритай, хүгжэнги ажахынууд юм. КПСС-эй XXIV съездын, удаань болоhон партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдөө ажахы, промышленность, культура хүгжөөхэ хэрэгтээ аймаг бүхы дээрээ нилээд hайн дүнгүүдые туйлаа гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Хүдөө ажахын продукнуудые үйлэдбэрилгэ 1971—75 онуудта 16,1 миллион түхэригтэ хүрэжэ, урда табан жэлэйхиhээ 2,6 миллион түхэригөөр нэмээ. Ороохо тарла, абалга 70038 центнерээр дээшэлhэн. Ороохото ургамалнуудые таридаг талмай 24.5 процентээр үргэдхэгдэhэн байна. Табан жэлэй туршада 6546 гектар шэнэ газар хахалагдаа. Гүрэндэ таряа худалдаха табан жэлэй түсэб 107 процент дүүргэгдээ.

Таряан ажал эрхилэлгэ дээрэ барат амжалта туйлабашье, мал ажалай байдалда бэрхэшээлнүүд олон ушарна гэжэ хэлэхээр. 1974 онhоо бэшэ жэлнүүдтэ гүрэнэй түсэб дүүргэгдээгүй hэн. Энэ жэлэйхи дүүрэхээр.

Аймагай мал ажалhаа абтадаг гол продуктнуудай нэгэн хадаа нооhон болоно. Гэбэшье энэ продукт гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэб 99 процент болоо. Энэ жэл Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз, Оёорой ба Ториин совхозууд нооhо тушаалгаар гээгдэлдэ ороно, аймагаа гэдэргэнь татаа. Эдэ ажахынууд хонин бүриhөө миил 2,6—2,1 килограмм ноohо хайшалаа.

Һү худалдаха юhэдэхи табан жэлэй гүрэнэй түсэб бүхы дээрээ дүүргэгдэhэниинь яhала hайшаалтай. Гэбэшье түгэсхэхы жэлэй түсэб дүүргэгдэхэгүй хэбэртэй. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Мир» колхозууд, «Заречный», Ториин совхозууд бэрхэтэй байдалда оронхой. Тиимэhээ жэлэй дүүрэтэр үлэhэн багахан саг соо бүхы арга боломжонуудаа элсүүлэн, hү гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб заатагүй дүүргэхэ ёhотойбди гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ бүхы түрэлэй малай тоо толгой олошороо, үүлтэршье яhала hайжараа. Малай тоо толгойн олошорхын хажуугаар ашаг шэмэ үгэлгэнь дээшэлнэ. Гэхэ зуура мал ажал эрхилэлгэдэ дутагдалнууд нилээд олон гэжэ коммунистнууд мэдэрхэ болонобди. Һүн, ноохон үшөөл багаар абтана. Эхэ мал олоороо hубайрна. Түл гарзада ехээр ороно. Гүрэндөө жэжэ, туранхай мал тушааhаар. Илангаяа Ториин, Оёорой, «Октябрьский» совхозууд, Доржи Банзаровай, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд малаа олоор гарзалуулна. Эдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд малай гарзатай бодото тэмсэл ябуулнагүй. Иимэ ушарhаа боложо, 100 толгой үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр жэл соо 57 тугал түлжүүлэгдэhэн байна.

Һаалиин малhаа шэмэ абалгые дээшэлүүлхын тула фермэнүүдэй материально-техническэ үндэhэ hуури hайжаруулагдана. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын 2—3 жэлэй туршада hаалиин бүхы мал шэнэ hайн түхеэрэлгэтэй байранууд соо оруулагдаха. Мал шахан таргалуулгада онсо анхарал хандуулагдажа эхилээ. Үнеэдэй, гунжадай hубайралгые оготолон болюулхын тула искусственна аргаар үрэжүүлгые улам гүримшүүлхэ эрилтэ табигдана. Гэхэ зуура мүнөө жэл нёдондонойхиhоо 1300 толгой үнеэд усөөнөөр үрэжүүлэгдээд байна. Илангаяа Ториин, «Заречный» совхозууд, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз ехэ гээгдэлдэ оронхой.

Хониной тоо толгой бүри олон болгохо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, үүлтэрыень hайжаруулха хэрэгтэ урагшаа нилээд алхам хэгдээ. 1975 ондо хээээ хэзээнэйхиhээ олон хурьган (136897 толгой) абтаа. Энэмнай 9 процент ургалта болоно гээшэ. 1971 ондо «зуутанай» тоо 53 байhан hаа, 1974 ондо 103, энэ жэлдэ 80 хонишод «зуутанай» зэргэдэ гараа. Эхэ хонидые харууhалдаг 16 коллектив табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабари дүүргэнхэй.

Март hарада хонидоо хурьгалуулдаг болоhон дүй дүршэл эндэ ехэ hайн гэжэ тоологдоно. Октябрь hарада үрэжүүлэгдэhэн эхэ хонид түл олоор үгэнэ. Мүн хонидой эхирлэлгэ олошорно.

Хонидой үүлтэр hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Мал ажалые саашадань урагшатайгаар хүгжөөхын тула тэрэнээ түбхын түрүүн тэжээлээр гүйсэд хангадаг болохо шухала. Тиимэhээ сабшалангай болон таримал ногооной ургасые дээшэлүүлхэ тэмсэл хадаа шухалын шухала хэрэг мүн болоно.

Аймагай ажахынууд сабшалан уhалха, намаг хатааха талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ. Табан жэл соо 2 миллион шахуу түхэригэй иимэ хүдэлмэри хэгдээд байна. Гэхэ зуура уhалагдадаг газарай ургаса гектарай 14.5 центнерhээ дээшэлнэгүй гэжэ хэлэхээр. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговодууд С. Ф. Таракановский, Б. Д. Дамбаев, Борьёогой совхозой — Ф. Ф. Чекомазов, М. Н. Селиванов, «Мир» колхозой — Ч. Ю. Банзаракцаев гэгшэд жэл бүри сабшалангай ургаса дээшэлүүлэн, гектар бүриhөө 20—30 центнер, зарим участогуудhаа 50—70 центнер хүрэтэр үбhэ абадаг болоо.

Энэ жэл нёдондонойхиhоо яhала ехэ үбhэ, силос, сенаж бэлэдхээбди. Гэбэшье энэмнай малай үбэлжэлгын хаhада хэрэгтэй болохо тэжээлэй 60 процентнь болоно. Тиимэhээ сабшалан hайжаруулха, үргэдхэхэ, олон жэлэй ногоо ехээр тариха, мелиорациин хүдэлмэрине үргэнөөр ябуулха шухала.

Хэрбээ 1974 онние 1,9 миллион түхэригэй гарзатайгаар дүүргэhэн байбал, энэ жэлдэ 2,1 миллион түхэригhөө бага бэшэ олзо оруулагдаха багсаамжатай. Зүгөөр hү абалга жэл бүри гарзатадаг. Хамагhаа ехэ сэбэр олзо нооhон үгэдэг. Энэ жэл таряан ажалhаа ехэ олзо орохо байха. Мяханай, hүнэй өөрынь үнэ сэнгые улам хямдаруулхын, олзотой болгохын тула ажахынуудай партийна организацинууд экономическа хүдэлмэрине hайжаруулха талаар ехэ оролдолго гаргаха уялгатай.

Тоосоото үе соо аймагай промышленностиин үйлэдбэрин хэмжээн 143 процентээр дээшэлээ. Барилгын эмхи зургаанууд нилээд хүдэлмэри хэжэ байбашье, тон ехэ дутагдалтай. Илангаяа «Бурятцелинстрой» трестын оньhожоруулагдамал нүүдэл колонно (начальнигынь Николаев И. П., парторганизациин секретарь И. М. Вершинин) 9 hарынгаа түсэб 77,9 процент дүүргээ.

«Бурводстрой» трестын нүүдэл колонно мүн лэ муугаар хүдэлнэ. Доодо-Үшөөтэйн, Гэгээтэйн, Сагаатайн уhалууриин барилганууд энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха ёhотой аад, бүтэнгүй хойшолуулагдаба.

Хүн зониие түрүү үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэ хадаа партийна организацинуудай бэелүүлхэ гол зорилгонуудай нэгэн мүн. Энэ талаар партиин райком тоосоото үедэ ехэ юумэ хэhэн байна. Үзэл сурталай, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин үрэ дүн үргэдэжэ, хүн зондо ойлгосотой, үе сагай эрилтэдэ харюусамаар ябуулагдана, хүмүүжүүлхы үүргэнь ехэ болоно.

Гэбэшье энэ хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл бии байhаар.

Бүхы совхозоороо табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэлгэдэ манайшье коллективэй оруулhан хубита бии гэжэ мэдэхэдээ, саашадаа үшөөл hайнаар ажаллаха зориг түрэнэ гэжэ Борьёогой совхозой залуу хонишон **В. Г. Базаров** хэлээ. Бидэнэр урдаа табигдаhан зорилгоео бэелүүлхын тула хамаг шадалаараа оролдонобди. Теэд манай барилгашад болон ажаhуудалай эрилтэ хангадаг эмхи зургаанууд муугаар туhална. Эхилhэн барилганууд заагдаhан болзортоо ашаглалгада үгтэнэгүй. Электригүүдэй хүдэлмэридэ ехэ гомдолтойбди.

Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд манай фермэдэ тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ шэнэдхэн hэльбэхэдээ, хуушан соргонуудыень орхижорхиhон байна. Тиигэжэ тэжээл хүсэд буйлуулжа шаданагүйбди гэжэ «Заречный» совхозой МТФ-е даагша **А. М. Сидинкина** тэмдэглээ.

Гахай үсхэбэрилгэ олзотой hалбари юм гэжэ «Мир» колхозой парторганизациин делегат **П. И. Гончаров** тэмдэглээ. Теэд гахайн байра барилга, хүдэлмэриинень хүнгэдхэхэ, оньhожоруулга хэхэ талаар юуншье хэгдэнэгүй. Бидэ гахайгаа hайн харууhалжа, богонихон болзорто 110—120 килограмм да хүргэжэ худалдана. Энэмнай түргэн ургадаг хямда сэнтэй мяха абаха боломоор мал шуу.

Барилга хэдэг эмхи зургаанууд болон хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангадаг эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ бии байhан дутагдалнууд тушаа Борьёогой совхозой парткомой секретарь **Ж. Ц. Ванкеев**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Д. М. Яковлев** болон бусад делегадууд тэмдэглээ.

Ерэхэ жэлэй хабарай таряалгада машина, техника hайнаар бэлдэжэ, табан жэлэй түрүүшын жэлhээ эхилжэ, баян ургаса абаха эхи табихамнай гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир **Ф. Д. Заболотнов**, Оёорой совхозой ахамад инженер **И. Д. Брыль** гэгшэд хэлэhэн байна.

***

Конференциин удаа партиин райкомой эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар **С. Б. Жаргалов**, секретарьнараар **В. Н. Трофимов, В. М. Гармаев** гэгшэд hунгагдаа.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

НЭГЭ АЖАХЫҺАА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

3. ОЛЗЫН ЗҮРГЭ ОЛДОНХОЙ

Ан үсхэбэрилэгшэдэй эгээл харюусалгатай хаhын нэгэн — ангай арhа бэлэдхэжэ, гүрэндэ тушаалга мүн. Энэ үедэ тус совхозой бүхы жэлэйнь дүн гаргагдана. Гүрэндэ худалдагдаха арhан бүхэнэйнгөө шанарые эрид hайжаруулжа, ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрэмөөр тушааха талаар совхозой ан үсхэбэрилэгшэд нилээд дүршэнхэй. Жэшээлбэл, нёдондо худалдагдаhан үнэгэн бүхэнэй арhан дунда зэргээр 75 түхэригөөр сэгнэгдээ гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаhанhаа 2—3 түхэригөөр дээгүүр абтаа. Тиихэдэ норкын арhан аяар 48 түхэриг сэнтэйгээр худалдагдажа, арhан бүхэн 8 түхэриг 30 мүнгэ үнэтэйгөөр абтаhан байна. Бүхыдөө ангай арhа тушааhан дурсагдагша совхоз 3 миллион 700 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа юм.

Үнгэрhэн жэлэй болон байгша оной 9 hарын дүнгүүдые согсолон зэргэсүүлхэдэ, абтаhан продукциин өөрынь үнэ сэн (тушаагдаhан арhан бүридэ) 10 түхэригөөр доошолжо, энэ hалбариин ашаг үрэ 20 процентээр нэмэhэн байна. Гадна энэ табан жэлэй туршада ажалайнь бүтээсэ 15 процентээр дээшэлжэ, совхозой экономико бэхижүүлгэдэ нүлөө үзүүлнэ.

«Забайкальский» совхоз норкын гүлгэ абажа түлжүүлхэ табан жэлэйнгээ түсэб 109,4 процент, харин олзо доход оруулха даабаряа жэлээр уридшалан, 102,7 процент дүүргэжэ, олзонь хүдэлмэришэн бүхэнэй 1.425 түхэригөөр дээшэлээ. Тиихэдэ 1971 ондо үйлэдбэриин гол фондын 100 түхэриг бүхэндэ 13 түхэриг 62 мүнгэнэй олзо оруулагдаhан hаа, 1974 ондо 15 түхэриг болоhон байна.

Эдэ бүхы амжалта яагаад туйлагданаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, ан араатанайнгаа үүлтэр hайжаруулха, тоо толгойень олошоруулха ба үхэл гарзыень хороожо, ан үсхэбэрилэгшэдэйнгөө хүдэлмэрине хүсэд оньhожоруулан, гол hалбарияа улам үргэдхэhэнэйнь ашаар бэелүүлэгдээ гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Хоёрдохёор, тушаагдаха арhанайнгаа шанарыень hайжаруулжа, хэмжүүрыень ехэ болгон, hайнаар хатаагаад, ямаршье голодоhогүйгөөр бэлэдхэдэг болоо.

Ушар иимэhээ, дурсагдагша ажахын хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй гараар тэнжээгдэhэн араатанай арhан уласхоорондын ехэ дэлгүүртэ, аукциондо нэгэнтэ бэшэ hайн сэгнэлтэдэ хүртэhэн байха. Мүнөөшье тус совхозой ан үсхэбэрилэгшэд гүрэндэ тушаагдаха ар haяа hайн шанартайгаар бэлэдхэхын тула ехэ оролдолго гаргажа байна.

Дам саашадаа энэ гол hалбарияа улам үргэдхэжэ, гаргаша багатайгаар ехэ продукци абахын тула эндэ горитой хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээлбэл, совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлhэнэй ёhoop, үнэгэнэй, норкын мяхан шубуунай фабрикада тушаагдахаа болижо, тусхай оньhон түхеэрэлгээр хатаагдаад, удаань гурил болгогдохо юм. Һүүлээрнь энэ бэлэн болоhон гурилынь — үнэгэнэй мяхаар бэлдэгдэhэнниинь норкодо, харин норкын мяхаар бэлдэгдэhэн гурилынь үнэгэндэ эдюулэгдэхэ байна. Иигээд ерэхэлээрээ нилээд ехэ мүнгэнэй тэжээл алмагдаха болоно гээшэ.

Тусхайлан хэлэхэдэ, энэ ажахын ан үсхэбэрилэгшэд мүнөө одоошье олзынгоо зүргэ оложо, жэл бүри экономикоёо улам бэхижүүлэн, бата замаар урагшаа дабшажа байна.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнэгэдэй 8-дахи бригадын аншан Инна Петровна Леонтьева.
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.
Улаан-Үдын аймаг.

(Түгэсхэл. Эхиниинь октябриин 31-нэй, ноябриин 11-нэй номернуудта).

ФЕРМЫН АГИТАТОР

Юрөөгэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой газар дээрэ Бэрхэ-Дабаан гэжэ элдин нютаг бии юм. Тэндэ hү haалиин зуун үнеэдэй фермэ байрладаг. Эндэ табан hаалишадhаа, хоёр үхэршэдhөө, нэгэ тугалшанhаа бүридэhэн эбтэй, эетэй коллектив ажаллана. Эндэхи малшад хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, тэдэниие гүрэндэ худалдаха талаар колхоздоо нилээд ехэ туhа хүргэнэ, өөр өөрынгөө түсэб даабари hара бүри алгадгүй дүүргэнэ.

Колхозниигуудай нэгэ сутлаан дээрэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, республикын Верховно Соведэй депутат Жамсо Бальжинимаевич Ванкеев социалис мүрысөөндэ илагшадай туйлаhан амжалтанууд тухай хэлэхэдээ, Бэрхэ-Дабаанай түрүү hаалишан Ольга Рябова тухай тусгаар тогтоо hэн. Тэрээндэ колхозой правлениин, мүн парткомой Хүндэлэлэй грамота нэрэтэ бэлэгтэйгээр барюулаа.

— Ольга Рябовада Хүндэлэлэй грамота, бэлэг барюулхадаа тус фермын нүгөө малшад тухай мартаагүйб. Яахадааб гэхэдэ, эдэнэр Ольга шэнгеэр ажалладаг, алтан гартай хүнүүд ха юм. Нэн түрүүн МТФ-е даагша Дулма Жамбаловна Цырендоржиева hанаандам ороо бэлэй, — гэжэ Жамса Бальжинимаевич намда хөөрөө.

Дулма Цырендоржиева ехэ ажалтай: hү hаалиин фермые даагша, 20 үнеэ haана, техник-үрэжүүлэгшээр ажаллана. Тус фермын hаалишад нэмэлтэ гаргаша гаргангүй жэлhээ жэлдэ hү hаалияа нэмээнэ. Эндэхи hаалишадай амжалтын «нюусань» юуб гэхэдэ, ажалайнь эмхидхэл hайн, үбhэ, шэмэтэ тэжээлээ зүбөөр гаргашална, малаа зоотехнигэй заабариин ёhoop эдеэлүүлнэ, фермын hаалишан бүхэн ажал хэрэгтээ оролдосотойгоор хандана. Эдэ бүхыдэ фермые даагшын үүргэ тон ехэ. Дулма Жамбаловна Цырендоржиева даруу номгон зантай, ажал хүдэлмэридөө ханастай, малшадай ажал эмхидхэхэ, ударидахадаа дүй дүршэлтэй нүхэр. Дулма Жамбаловна — Коммунис партиин гэшүүн. Колхозойнгоо партийна организациин даабаряар фермэ дээрээ үшөө агитаторай уялга дүүргэдэг байна. Би нэгэтэ Дулмын малшадтайгаа хөөрэлдэжэ байхыень харааб. Тэрэнэй шарай бодолгото болоно, зохид уринаар энеэбхилэн малшадаа харасагаана. Дулма Жамбаловна хашхарха, ноёрхохогүй, шэрүүн үгэнүүдые хэлэдэггүй зантай. Тэрэ зохидоор, ойлгосотойгоор, ажал хэрэг дээрэнь харуулжа байгаад, зонтоео хөөрэлдэдэг хүн юм.

— Манай Дулма hайн, бэрхэшье hаалишан, фермын ажал хүдэлмэри эмхидхэхэдээшье дүй дүршэлтэй болонхой. Өөрынгөө hайн hайхан ажалаар алдаршаhан, арад зондоо хүндэтэй, нүхэд малшадаа дахуулжа ябадаг эхэнэр даа, — гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ магтан хөөрэнэ.

Колхозой правлениин бухгалтериhээ иимэ тоо, баримтануудые абабабди. Эдэ тоонуудые харахада, Дулма Цырендоржиевагай даадаг фермын hаалишад шадамар бэрхээр хүдэлмэрилдэг, ажалдаа амжалта туйладаг гэжэ hайса мэдэгдэнэ. Үнгэрhэн 1974 ондо бүхы фермээрээ үнеэн бүриhөө 2.718 килограмм hү haahан байна. Тиихэдэ энэ жэлэй арбан hара соо 2350 килограмм haагаа. Жэлэй дүүрэтэр нёдондонойхиhоо үлүүе haaxa гэжэ шиидэнхэйнүүд.

Фермые даагша Дулма Жамбаловна hүүлэй хоёр жэл соо өөрөө ямар амжалтануудые туйлааб гэжэ хаража үзэхэдэ, иимэ байна. Нёдондо жэлдэ Дулма үнеэн бүриhөө 3.630 килограмм, энэ жэлэй арбан hара соо 3.100 килограмм hү haahан болоно. Жиирэй үүлтэрэй үнеэдhээ эды шэнээн hү haaха гээшэ амар хэрэг бэшэ, яhала hайн амжалта мүн.

Бэрхэ-Дабаанай hү hаалиин фермэдэ түл түрэсэеэ мүн лэ hайнаар абана. Мүнөө жэлдэ зуун үнеэдhээ 121 толгой тугал абаад, бултыень hайн шэгнүүртэйгээр тугалшадта тушаажа үгөө. Энээндэ Дулмын үүргэ баhал ехэ. Яахадааб гэхэдэ, энэ эхэнэр техник-үрэжүүлэгшээр ажаллана ха юм.

Колхозой парткомой секретарь Владимир Цыбиков Дулма Жамбаловна Цырендоржиевае hайн агитатор гэжэ нэрлэнэ. Арбан хоног соо нэгэ дахин hаалишадаа суглуулжа хөөрэлдөө үнгэргэдэг, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолдог, дайшалхы хуудаhа гаргадаг заншалтай, — гэжэ фермын hаалишад агитатор Дулма Жамбаловна тухай хэлэнэ.

Манай нэгэ ерэхэдэ, Дулма Жамбаловна Сэлэнгын совхозой Вершинын үүлтэртэ фермын ажал хүдэлмэри, тэндэ ажалладаг Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкинагай амжалта тухай асууба.

— Бидэ энэ фермын дүй дүршэл, илангаяа Н. Л. Тадвашкинагай ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл шудалкабди, ажал хэрэгтээ нэбтэрүүлнэбди, — гээд тэрэ манда хөөрэбэ.

Эдэ үгэ зугаа дээрэhээ бодоходо, Бэрхэ-Дабаанай hаалишад республика соогоо алдар сууда гараhан үүлтэртэ фермын hаалишадтай мүрысэхэ, хаба шадалаараа хэмжэлсэхэ hанаатай гэжэ мэдэгдэмээр байба. Теэд мүрысэхэдэ бүрил hайн гээшэ.

Эндэхи hаалишад өөhэд хоорондоо мүрысэнэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл шудална. Энээндэ Дулма Жамбаловна туhална, hургана.

Дулма Жамбаловна Цырендоржиева ажал хүдэлмэридэ ушардаг бэрхэшээлнүүдhээ айха, бэеэ зайсуулха хэрэггүй, харин эдэниие дабажа гараха, усадхаха хэрэгтэй гэжэ hаалишадтаа хөөрэдэг, хэлэдэг байна. Энэ нүхэр өөрынгөө шудалhан мэргэжэлые ходо доо дээшэлүүлдэг, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог юм. Фермынгээ бүхы коллективэй ажал хүдэлмэрине hайжаруулха, өөрөө үндэр амжалта туйлахын тула хаба шадалаа гаргадаг, эсэхые мэдэнгүй ажалладаг эхэнэр юм.

Б. ШИРЕТОРОВ,
КПСС-эй Сэлэнгын райкомой инструктор.

НЮТАГ НЮТАГАЙ *hонин*

ХҮРБЫН СОВХОЗ

1.

Сабшалан, таряалан, бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ талаар соносхогдоhон габшагай хоёр hарые хараадаа абан, Хүрбын совхозой луговодууд горитой ажал хэхээр хараалан хай.

Тус совхозой луговод, коммунист Н. Закиров Бэлшэр гэжэ газарта наг шэбхэ гаргажа адхаhан байна. Гадна ниитын малда бардам үбhэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ нүхэр Закиров эдэбхитэй хабаадалсаа. Үбhэ хуряалгын үедэ гектарай 12 центнер үбhэ хуряажа, үбhэ бэлдэхэ түсэбтэ даабарияа 120 процент дүүргэhэн байна.

Энэ нүхэр гэр бүлэтэеэ хамта 650 толгой hубай түлгэнүүдые харууhалжа байнхай юм. Хонидоо зунай шэмэтэй тунга ногоондо адуулжа таргалуулхын тула мүнөөнhөө газараа үтэгжүүлжэ эхилээ.

2.

Тээгдэ тосхондо ажаhуудаг нүхэр Д. Доржиев хорёод жэлдэ механизатораар хүдэлнэ. Харабтар шарайтай, үндэр бэетэй, номгон даруу зантай энэ хүн трактористыншье, комбайнерайшье мэргэжэлые hайн мэдэдэг.

Ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, Д. Доржиев коммунис ажалай ударник гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм. Байгша ондо таряа хуряалгын үедэ 4893 центнер таряа хуряажа, хамтын хэрэгтэ өөрынгөө хубита оруулаа юм.

Түрүү механизатор ажалдаа амжалта туйлаха хүсэлэнтэй, хаба шадалаараа хүдэлжэ ябана.

3.

Ингээдшье ноябрь hара гаража ерэhээр, үдэр богони боложо, наранай элшэ hулаханаар шарана. Эгээ мүнөө ниитын малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл хаа хаанагүй ябажа байна.

Хүрбын совхозой малшад, hаалишад, хонишод мүн лэ үбэлжэлгээ hайнаар үнгэргэхэ зорилго урдаа табинхай юм. Тус совхозой хонишон, коммунист Р. Н. Нурмахметов үбэлжэлгээ hайнаар үнгэргэхын тула эртэнhээ бэлэдхэл хэжэ байнхай. Хүрбэ голой баруун бэедэ Һальхай гэжэ газарта тус хонишоной отара үбэлжэдэг гээшэ. Нүхэр Нурмахметов сугтаа хүдэлдэг залуу хонишон, комсомол Базар Барбаев гэгшэтэй түрүүшынхеэ хурьгалха 430 хони даажа абаhан байгаа. Эдэнэр нёдондо зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаhан, хонин бүриhөө 3—3,2 килограмм ноохо хайшалhан, хурьгадаа эхэhээнь таhалхадаа толгой бүриинь шэгнүүр 21,5 килограммда хүргэhэн байна.

Нүхэр Нурмахметов ажалай дүй дүршэлөөр баян болонхой юм. Залуу хонишондоо hургаал, заабари үгэдэг заншалтай. Хонишон ажалдаа hайн үрэ дүн туйлажа, аймагай «Чемпион-75» гэhэн нэрэ зэргэтэй болоод, бусад магтаал hайшаалда хүртэнхэй байна.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

СОВЕТ ОРОН ШЭНЭ ҺОНИН

ПРИМОРИИН БАРАЙГАР ХУРЯАГДАБА

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС-ай корр. Н. Палатов). Приморийн тусхай мэргэжэлтэй совхозуудта барайгар хуряажа дүүргэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ уhалагдадаг ехэ талмай — 28 мянга гаран гектар гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо 3 мянган гектараар ехэ талмай дээрэ иимэ гол ороохото ургамал таригдаhан байгаа. Тиигээд үндэр баян ургаса хуряагдан абтаа.

Примори хадаа ороной Алас-Дурна зүгтэхи барайгар тарижа ургуулдаг гансахан район болоно. Дулаанда дуратай энэ ургамал тариха hайн үндэhэ hуури эндэ табигдаhан байха юм. Түсэбтэ табан жэлэй эхинтэй сасуулбал, хизаар доторхи барайгарай уhалагдадаг талмай гурбанай нэгэ хубяар үргэдхэгдэжэ, сагаан ороохо хуряалга хоёр шахуу дахин ехэдхэгдэhэн байна.

ДНЕСТР МҮРЭНЭЙ ЭРЬЕ ШАДАРАЙ ОВОЩ

СЛОБОДЗЕЙ (Молдавиин ССР). (ТАСС-ай корр. Л. Халаш). Слободзейскэ районой овощ ургуулагшад түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа дүүргэhэн тухайгаа Молдави дотороо түрүүлэн мэдээсэбэ. 210 мянга гаран тонно помидор, үгэрсэ, баклажан, саахарай амтатай перец ба бусад овощ суглуулагдан абтаа. Энээнэй эхэнхи хубинь ороной индустриальна түбүүдтэ эльгээгдэhэн байна.

Слободзейскэ таряашад овощой ургамалнуудые тарижа ургуулха талаар Молдавидаа hайн мэдээжэ болонхой. Днестр мүрэнэй нугада уhалагдадаг нэлэнхы ехэ огородуудые бии болгожо, hүүлэй табан жэл соо овощ ургуулгаяа хоёр дахин шахуу үргэдхэн, республикынгаа гүрэндэ худалдадаг бүхы овощой дүрбэнэй нэгэ хубиие тушаадаг байха юм.

СВЕКЛЫН БАЯН УРГАСА

ФРУНЗЕ. (ТАСС-ай корр. В. Полукаров). Сокулукска районой таряашад саахарай свёкло гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые Киргизидэ түрүүлэн дүүргэбэ. 307.740 тонно түмhэн гүрэндэ худалдагдаа. Эндэ гектар бүриhөө 450 центнер, харин «Заря», «Рассвет», «Дружба» колхозуудта гектар бүриин 500 гаран центнер свёкло малтагдан абтаhан байна.

Энэ жэлдэ районой таряашад 385 мянган тонноhоо бага бэшэ саахарай свёкло гүрэндэ худалдаха уялга абанхай.

ШЭНЭ «ҺАБААР» УРАДХУУЛАГДАНА

НЕБИТ-ДАГ (Туркмениин ССР). (ТАСС-ай корр. Н. Цура). Дунда Ази — Түб гэhэн газай соргын гурбадахи hабын эхиндэ баригдаhан Котуртепинскэ компрессорнэ станциин түрүүшын агрегат ашаглалгада оруулагдаа. Туркмениин баруун хубидахи нефтьтэй газарай газ шахагдажа, ороной Европодохи хубиин промышленна түбүүдтэ түрүүшынхеэ эльгээгдэбэ. Эндэhээ сүүдхэ соо 10 миллион кубометр илгагдаагүй нефть эльгээгдэхэ юм.

Компрессорнэ станцидань бүхыдөө 28 агрегат хүдэлхэ. Энэнь республикаhаа соргын гурбадахи hабаар газ «урадхуулгые» гурба дахин үргэдхэхэ.

ХРУСТАЛЬ ЗҮЙЛНҮҮД

КИЕВ. (ТАСС-ай корр. Н. Вовченко). Эрхим hайн шанартай аяга амhарта ба хрусталь зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн бүтээхэ автомат линии Киевтэхи уран ... шэлэй заводто ашаглалгада оруулагдаба. Энэ ... сүүдхэдээ 20 мянган ... хэрэгсэл бүтээхэ ... Иимэ ехэ продукци ... хын тула дүршэл ... ехэтэй хүдэлмэришэд... бригада хэрэгтэй ... байгаа. Линиин ашаглалгада тушаагдахадань, хүшэр ... дэ үйлэдбэрине ... руулга дүүргэгдээ. ... hүүл болотор шэнэдхэн ... билалгын дүүргэлтэ ... хрусталь зүйлнүүдые ... даг конвейерэй хүсэн 2 ... хуу дахин дээшэлхэ юм.

ОЛОН ҮНДЭҺЭ ЯҺАТАНАЙ ЛИТЕРАТУРЫН АСУУДАЛНУУД ЗҮБ... ХЭЛСЭГДЭНЭ

ОДЕССЭ. (ТАСС-ай ...). Олон үндэhэ яhатанай ... литература хүгжэ... асуудалнуудые зүбшэ... хэсоюзна конференци ... болоод, дүүрэбэ. ТАСС ... корреспондентын гү... СССР-эй Наукануудай ... демиин гэшүүн-... пондент Г. И. Ломидзе ... зохёолшодой, литера... шэнжэлэгшэдэй ба ... ренцидэ хабаадаhан ... хүнүүдэй уулзалгын ... тухай ингэжэ хөөрэбэ:

— Удхаараа социалис... хэл маягаараа интер... налис, олон хэлэн дэ... шэгдэдэг литературые ... жөөхын тула манай ... дотор айхабтар ехэ хү... ри хэгдэжэ байна. Ин... циональна удхатай ... шье hаа, национальна ... түхэл шэнжэеэ ал... Эрдэм, техникын ... түргөөр хүгжэжэ бай... сагта СССР-эй арад... мүнөөнэй литература ... мүнис партиин сурга... долые тодо хурсаар, ... бөөр тайлбарилан ой... даг, мүнөө үеын бай... тобойжо hайнаар зура... юм. Уран зохёолшод... ехэ шэнжэлгэнүүдые ... Василь Быковэй сэрэг ... тухай роман, Расул Г... товай, Кайсын Кули... уянгата шүлэгүүд, ... авторнуудай зохёо... энээниие элирхэйлэ... шэлнэ.

ГАЙХАМШАГ ҮДЭР... ЗОРЮУЛАГДАНА

МОСКВА. (ТАСС-ай корр.). 1905, 1907 онуудта Россида болоhон революциин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан маркые СССР-эй ... хеэ холбооной министерство худалдаанда гаргаа... миллзан ... Улаан тугай ниюр ... дүлэтэ бамбар (факел) ... hан гар зурагданхай. «... оной» генеральна реп... гүйгөөр» 1917 оной О... риин революциин ... туйлагдажа шадагдахагүй байгаа» гэжэ В. И. Ленин хэлэhэн үгэнүүд марка... рэ hиилэгдэнхэй. ... дээдэ захадань дурса... багахан текст ... «Ородой түрүүшын ре... циин 70 жэлэй ой».

Хмельницкэ ... Оренбург — СССР-эй ... руун хилэ гэhэн ... водой барилга эрш... ябажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... водой табадахи ... дээрэ ехэ хүндэ... гонууд табигдана.

ТАСС-ай фотохроника.

Огородой эдеэ наймаалдаг 15-дахи магазинай коллектив ажалшадай эрилтые hайнаар хангаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Энэ магазин соо ороходо ариг сэбэр байдаг. Наймаалагшадынь урин дулаахана̄ар хүн зониие угтажа, хэрэгтэй юумыень саг дары шэгнэжэ үгэхэ гэжэ оролдодог. Залуу наймаалагша Людмила Лебедева хүндэмүүшэ hайхан абари зангаараа бэшэнэй дундаhаа шалгардаг. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Үдэр бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу наймаалагша, коммунис ажалай ударник Л. Лебедева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РЕДАКЦИДА ЕРЭhЭН ШҮЛЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ЮУН ДУТАНАБ?

Редакцида ерэhэн шүлэгүүдые уншажа үзөөд, ээлжээтэ шэнжэлэл хэхэ болоод байхадаа, олон юумэн тухай бодогдобо.

Шүлэг бэшэдэг нүхэдые уласхоорондын байдалда гү, али орон дотор боложо байhан үйлэ хэрэгүүд hонирхуулна. hүүлэй үедэ БАМ тухай шүлэгүүд олошороо. Тэрэшье ойлгосотой aаб даа. Манай үеын гайхамшагта барилга тухай дуу дуулаха, эрхим мүрнүүдээ зорюулха дуран хүрэнэ ха юм. Зүгөөр «БАМ, БАМ» гэhэн үгэтэйл hаа, Байгал-Амарай магистраль тухай шүлэг бэшэгдэшэхэ гэжэ hанабал нилээхэн эндүүрhэн ябадал гээшэ.

Шэнэ сагай, мүнөө үеын
Шэлэгдэмэл аялга дуун.
—БАМ.

Энэ мүр Зэдын аймагай «Мир» колхозой гэшүүн **Доржо Бадмаевай** «Байгал-Амарай магистраль» гэhэн шүлэгhөө абтаба. Дабталгатаяа хамта 36 мүрhөө бүридэhэн энэ шүлэг соо хүнэй сэдьхэлэй утаhа дайрамаар нэгэшье юумэ олоогүйб. Автор энэ шүлэгөө дуун гэжэ нэрлэнэ. Али дуун хадаа хамаагүй, дуунда ехэ эрилтэ табигдадаггүй гэжэ нүхэр Бадмаев hанажа болоо гү? Тэрэ тиимэ бэшэ. Дуунай үгэнүүд тон лэ hайн, үгэ бүхэниинь гүнзэгы удхатай, хүндэ шэгнүүртэй байха.

Б. **Банзаракцаев** (Улаан-Үдэ) хоёр болон дүрбэн мүрhөө бүридэhэн богони шүлэгүүдээ олоор эльгээбэ. Үсөөхэн үгөөр ехэ юумэн тухай хэлэхэ гэжэ автор оролдоно.

Хэды баярлабабиб:
шүлэгэи түрүүшынхиеэ
хэблэгдэбэ.
— Хэлыш намда
Хэдые энээндэш түлөө
юм? гэбэ.

Юун тухай автор хэлэбэ гээшэб? **Хэдые энээндэш түлөөб** гэжэ хэн асуугаа юм? Хэниие шүүмжэлхэеэ hанаhан хэрэг бэ?

Эрдэм бэлигтэшье
хүртээгүй(?),
Эрмэлзэн ажаллажашье
үзээгүй(?),
Эзэндээ (?) хоб-жэб
шэрээд лэ —
Эжэлшэн, торожо байдаг
лэ.

Нэгэдэхеэр, автор бэшэгэй дүрим мууса мэдэхэ байhанаа энэ бадаг соогоо харуулба. Хэрбээ эмэ үгын эхин үедэ **ү, ю, үй, өө** аялгануудай али нэгэнэй байгаа hаа, саашанхи үеэнүүдтэнь хатуу хашалганай удаа **ээ** бэшэдэггүй, харин **өө** бэшэдэг гэhэн дүрим бии бшуу. Тиимэhээ **хүртөөгүй, үзөөгүй** гэжэ бэшэхэ байгаа. Тиигээд «эзэндээ хоб-жэб шэрээд лэ» гэhэн мүрыень юун гэжэ ойлголтойб? Хэн тухай, юун тухай хэлэгдэнэб? Хүн тухай гү, али нохой тухай гү? Нохой гэжэ ойлгохо гэхэдэ, тэрэмнай хоб хэлэжэ шадахагүй, хэлэгүй амитан ха юм даа. Хүн тухай юм аабы гэн гэhэй, юундэ **эзэн** хабшуулдаха болоноб? **Эзэн, богоол** гэhэн ойлгосонууд манай үедэ үгы болонхой бэшэ гү? Харин дарга, **тэрэнэй мэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ** гэhэн тушаалай шатанууд байдаг aаб даа.

Юрэдөө, дүрбэн мүртэй, философско удхатай шүлэг бэшэхэ гээшэ сюжетнэ томо поэмэ бэшэhэнhээ hурагүй хүшэр гэжэ hанахаар агша. Горитойхон дүршэл хэрэгтэй хаш.

Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда hургуулиин hурагша **Света Жамьянова** хэдэн шүлэг эльгээбэ. Света 10-дахи класста hурадаг. Баян-Голой hургуулида анхандаа литературна нэгэдэл бии юм агша hэн. Хэрбээ тэрэнь хүдэлдэг зандаа hаа, эдир бэшэгшэдтэ туhаламжа үзүүлхээр байhан байха. Света «Хабар» гэжэ шүлэг соогоо Баян-Гол нютагаа магтана. Тиигээд:

Хүдэр трактор
жолоодогшо
Хүндэтэ нүхэр Дармаев
Хүнтэйн үргэн талынь(?),
Хүрьhэтэ газарые
эсхэхэл.
Хонишон басаган Дуся
Хангай нютагаа
баясуулан,
Хонид хурьгадаа
түлжүүлэн.
Хонгёо дуугаа
зэдэлүүлхэл.

«Хүнтэйн үргэн тала» гэхэдэ ойлгосотой, теэд **талынь** гэжэ гурбадахи нюурта хабаадуулжа, зөөлэн тэмдэг няажархиhанай хэрэггүй байгаа. Энэ шүлэг соо «хүндэтэ нүхэр Дармаевайшье», «хонишон басаган Дусиинишье» образууд тобойсо харуулагдаагүй, юрэ хэлэгдэhэн үгэнүүд болошоо.

Батор Романов (Түнхэнэй аймагай Жэмhэг нютаг) «Түнхэн нютагни», «Хабартаа» гэhэн шүлэгүүдые эльгээгээд, иимэ хабсаргалта хэлсээ: «**Амар сайн, хүндэтэ «Буряад үнэнэй» газетын хүдэлмэрилэгшэд! Сүлөө сагтаа өөрынгөө түрэл буряад хэлэн дээрэ шүлэг зохёожо туршадагби. Энэ хоёр шүлэг хаража үзыт**».

Сүлөөтэй сагтаа ямар нэгэн юумэ хэжэ hамаардаг нүхэд олон aаб даа. Хэн нэгэн зуруулай хайрсагхануудай зураг гү, али марка, значок суглуулха. Нүгөөдүүлынь уран hайханай нааданда хабаадаха. Гурбадахидуулынь... Иигээд лэ тоолоо hаа, барагдахагүй. Тэдэнэй дунда шүлэг бэшэжэ туршадаг хүн олон. Зариманиинь уран шүлэгтэ угаа ехээр дурлажа, юумэ зохёонгүй байжа шадахагүй байха. Тэдэнэр шүлэг бэшэлгые наhанайнгаа хэрэг гэжэ тоолодог, арад зондоо туhатай мүрнүүдые зохёохоёо оролдодог. Баhа hамаархын тула, саг эльгээхын тэдысэ шүлэг бэшэдэгүүд үсөөн бэшэ. Сүлөөтэй сагтаа шүлэг бэшэдэг хүнүүдтэ **тиигэжэ болохогүй** гэжэ хэлэхэ эрхэгүйбди. Зүгөөр hамаархын тэдысэ бэшэдэг hаа, **өөрөө** тэрээндээ hамаараад лэ ябаха хэрэгтэй.

Сергей Боршонов (Захаа-минай аймагай Хамни нютаг) 10-дахи класста hурадаг юм байна. Теэд оролто бэшэгыеньшье, «Баярта үдэр», «Тамхинай утаан» гэhэн шүлэгүүдыеньшье уншахада, үзэгэй алдуунууд ехэ олон байна. 10-дахи класста hуража ябаhан залуу хүн ородооршье, буряадааршье бэшэхэдээ, алдуу гаргаха ёhогүй. Гэнэ боложо гаргаhан алдуу юм аа гү гэхэдэ, даншье тиимэ бэшэ. «Ураг тархиингаа», «**хүнээ нюдэндэ**» гэхэ мэтээр бэшэhэн шүлэгүүдые уншахада, досоо аягүй болохо юм.

Б. **Санжимитыпов** (Хэжэнгэ) арадай дуунуудые дууряалган бэшэhэн «Эхэ нютаг», «Шог дуун» гэhэн шүлэгүүдые эльгээгээ.

Бардамхан(?) Могсохоноо
мартагшалтүйб,
Булаг горхонуудаа
дэлбэрүүлэнхэй юм. —

гэhэн мүрнүүдые уншахадаа, Могсохон нютаг юундэ **бардам** болоо юм гэжэ абаhаар асуухаар шэнги байна.

Духадаа төөнтэй
зээрдыем
Догшуулаад үзэхэеэ
яаhан юм.
Дурлааб гэжэ ябанхаар.
Дүтэлөөд үзэхэеэ яаhан
юм. —

гэхэдэнь, шэнэ бодол **орой**доо үгы.

Дуугайхан хажуудам
ябанхаараа,
Дуратайб гэхэеэ яаhан
хүмши? —

гэhэн мүрнүүд ээлүүдтүй hанагдашана. Эдэ мүрнүүдэй поэт Ц-Б. Бадмаевай үгөөр зохёогдоhон Б. Цырендашиевай **мэдээжэ дуун**hаа абтаhан.

Шэнжэлэгдэhэн шүлэгүүдтэ юун дутанаб? Олон юумэ дуталдана. Хамагай түрүүн **харюусалга дутана**. Тиимэ даа, шүлэг бэшэдэг болоhон нүхэд түйлай ехэ харюусалга бэе дээрээ даажа абанабди гэжэ мэдэрхэ уялгатай. Илангаяа шүлэгүүдээ толилуулха дуратайшуул тухай эндэ хэлэгдэнэ. Шүлэг зохёолгон нааданай хэрэг бэшэ гэжэ ходол хэлсэгдэдэг, бэшэгдэдэг. Тон ехэ харюусалгатай харгы шэлэhэнээ мэдэржэ, үгэ бүхэнөө мүлидэг, **мүр бүхэнөө** заhадаг, өөртөө шанга эрилтэтэйгээр хандадаг байялши, нүхэд!

Ц. ДОНДОГОЙ.

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ БАЙШАНДА

hаяхан Постышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй байшанда түрэлхидэй суглаан болоо. Пионернүүдэй байшангай дэргэдэхи кружогуудта ябадаг октябрятануудай, пионернүүдэй, комсомолшуудай — ниислэл хотымнай Советскэ райондо оршодог hургуулинуудта hурадаг hурагшадай түрэлхид суглаанда ерээ.

1936 ондо бии болгогдоhон тус байшанда техническэ, уран hайханай, методическа — иимэ гурбан шэглэлдэ хубаардаг 38 кружок хүдэлдэг юм.

Бүхы кружогууд хүмүүжүүлгын угаа ехэ үүргэ дүүргэжэ байдаг. Гадна кружогто ябадаг үхибүүн алибаа шадабаритай болодог гээшэ. Зарим hурагшадай хожомойнгоо замые шэлэхэ хэрэгтэнь нүлөөлдэг байна. Жэшээнь, Л. И. Одинцовой хүтэлбэрилдэг «Эдир уран зураашад» гэhэн кружогто ябаhан эдиршүүл сооhоо имагтал 1975 ондо табан хүн уран hайханай дээдэ hургуулинуудта ороо юм. Ракетэ бүтээгшэдэй гү, али авиамоделистнүүдэй кружогто ябаhан олон хүбүүд, басагад инженернүүд болонхой.

Эрдэмтэй, мэргэжэл hайнтай хүнүүд эндэ кружогуудые хүтэлбэрилнэ. Жэшээнь, А. А. Матафонов 15 жэлдэ, завуч Г. В. Розенко 29 жэлдэ хүдэлжэ байна.

Апрель, май hара соо кружогуудай хүдэлмэриин харалга болоо юм. Зохёохы шанартай хүдэлмэри ябуулдаг олонхи кружогууд «5» гэhэн сэгнэлтэ абаа. Имагтал хорин процентнь «4» гэhэн сэгнэлтэтэй байгаа. Нэгэшье «3» үгы.

Пионернүүдэй байшан Гүрэльбын hургуулиие шефтээ абанхай. Байд гээд лэ ошожо, тэндэ концерт харуулдаг, али болохоор туhаламжа үзүүлдэг юм.

Эдэ бүхы юумэнүүдые пионернүүдэй байшангай директор Н. А. Николаева түрэлхидтэ хөөрэжэ үгөө.

Суглаан дээрэ 13 хүнhөө бүридэhэн түрэлхидэй комитет hунгагдаба.

Х. САНГАЕВА,
Улаан-Үдын түмэр замшадай соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ВЛОЦЛАВСКЫН УРАН ГАРТАН

ВАРШАВА. ПНР-тэ ...гдэhэн «Влоцлавек» ...мын тэмдэгтэй шаазүйлнүүд дэл... олонхи оронуудта ...хадаг. Париж, Милан, ..., Гетерборг болон За... хотонуудта болоhон ...хоорондын яармагуудта ... зүйлнүүд медальнуудта ...hэн байна. Влоцлавег... шаажанай заводто олон ... зүйлнүүд бүтээгдэдэг. Сэсэгүүдэй гоё hайхан ...нууд, алим жэмэс, амтан ... хэхэ амhартанууд, сэсэг ...ха горшоогууд, дабhанай ...арта, люстрэнүүд, тамхи... хөө суглуулха амhартанууд болон гэрэлэй арма... эндэ бүтээгдэнэ.

ПАРТИЙНА СЪЕЗДДЭ БЭЛЭДХЭЛ

ГАВАНА. Кубын Пинар-дель-Рио гэжэ хотодо иимэ... ...эй провинциин тоосоо... ...нгалтын партийна кон... ...нци боложо дүүрэбэ. ...овинциин партийна орга... ...зацинн бэелүүлхэ зорил... ...ууд конференци дээрэ ха... ...лагдаа, Пинар-дель-Рио... партийна хүтэлбэрилхы ...анууд hунгагдаа. Энэ ... декабрьда болохо Ку... Коммунис партиин I ...дэ делегадуудые парт... ...ференци hунгаа.

Компартиин энэ провин... эхин, муниципальна ... районно организаци... ...дай тоосоото hунгалтын ...аанууд Пинар-дель-Рио ...до болоhон партконфе... ...сэр дүүрэбэ. Энэ хадаа ... коммунистнуудай ... бэлэдхэлэй шухала ... болоно.

ШАРЫН-ГОЛОЙ ГҮРЭНЭЙ АЖАХЫ

УЛААН-БААТАР. Болга... технико-экономическа ...лажаар долоон жэлэй ... тээ алим жэмэс болон ... ургуулдаг Монголдохи ...шын гүрэнэй ажахы ...ын-голдо байгуулагдаhан Орхон, Шарын-гол гэжэ ...нүүдэй хоорондо энэ ажахын ехэ газар дайда хабтайн нэмжынэ.

Энэ жэлдэ Шарын голойхид гектар бүриhөө 550 центнер капуста, 145 центнер үгэрсэ хуряан абаа. Помидор, морхооб, свекло, hонгино ба хартаабхын үндэр баян ургаса абтаа. Гүрэнэй тус ажахыда, ургаса дээшэлүүлхын, тэрэнэй сортыень hайжаруулхын тула ехэ оролдолго гаргана.

УhАНАЙ БАРИЛГАНУУД

ПРАГА. Чехословакиин уhанай барилгашад шэнэ томо хаалта барижа дүүргэбэ. Хойто Чехидэ, Крушны хадануудта, далайн нюруухаа 700 метр үндэртэ энэ хаалта бодхоогдоо. 470 метр ута, 50 гаран метр үндэр энэ хаалта хадын хоёр горхониие хаажа, 55 миллион кубическа метр багтаамжатай уhанай сөөрэм тогтоогдобо.

ЧССР-тэ арадай засагай жэлнүүдэй туршада, уhанай барилга үргэноөр хүгжөө. Дайнай hүүлэй жэлнүүдэй турша соо 40 томо хаалта хэгдэжэ, гурба гаран миллиард кубическа метр уhатай хэмэл сөөрэмүүд тогтоогдоо.

СОВЕТ ЭНЕРГЕТИКЫН ҮДЭРНҮҮД

ВАРШАВА. Польшодо совет энергетикын үдэрнүүд эхилбэ. Варшава, Катовице, Познань хотонуудта совет, поляк мэргэжэлтэдэй хабаадалгатай научно-техническэ конференцинүүд боложо үнгэрнэ. Энэ hалбарида СССР-эй түйлаhан амжалтанууд, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ болон электро-техническэ промышленностиин хүгжэлтын талаар аха дүү оронуудай нягта харилсаа холбоон тухай хөөрэhэн выставкэнүүд олонхи хото, городуудта нээгдэнхэй.

ЧЕХОСЛОВАКИ. 45800 үйлэдбэриин коллективүүд «Социалис ажалай бригадын» хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Острава хотын Климент Готвальдын нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай залуушуулай слесарьнүүдэй бригадын гэшүүд түсэбөө зүбшэн хэлсэжэ байна.

ЧТК — ТАСС-ай фото.

ЭХЭНЭРЭЙ АДЛИ ТЭГШЭ ЭРХЭ

ООН-ой шиидхэбэреэр соносхогдоhон эхэнэрэй уласхоорондын жэлэй hүүлшын hаранууд ябажа байна. «Адли тэгшэ эрхэ—хүгжэлтэ—эб найрамдал» гэhэн уряа доро энэ жэл үнгэржэ байна.

Россин Федерацида эхэнэрэй уласхоорондын жэл үнгэргэхэ комиссиин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Л. П. Лыковада АПН-эй корреспондент хэдэ хэдэн асуудалнуудтайгаар хандаба.

— Лилия Павловна, Танай hанахада, манай орондо эхэнэрэй асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ юун тон шухала байна гээшэб?

— Эхэнэр зоной адли тэгшэ эрхэ бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл манай орондо гүрэнэй политикын тон шухала хуби болонхой. Олон зуун жэлэй туршада социальна талаараа хүсэд эрхэгүй байhан эхэнэр зониие Совет конституци энэ байдалhаань гаргажа, юридическэ эрхэ олгоhон гээшэ. Бэhэтэй зондо орходоо эхэнэрнүүдэй хэhэн ажалай түлөөhэ багаар үгэдэг гуриим ажалай хуулияр хоригдонхой. Энэ хуули ажалша эхэнүүдтэ ехэ хүнгэлэлтэнүүдые хэhэн байна: гаргаха ябахадаа, нарайлхалаа эхэнүүд түлэгдэдэг дүрбэ hарын амаралтада гарадаг, хүүгэнэйнь нэгэтэй болотор хүдэлдэг газарынь байха ёhотой, үлбэртэhэн үхибүүе hахижа байhан үдэрнүүдынь түлэгдэхэ гэхэ мэтын олон хүнгэлэлтэ бии гээшэ. Эрэ зонhоо 5 жэлээр урид эхэнэрнүүд пенсидэ гарадаг, зариманиинь бүришье эртэ амаралтада гарадаг байна. Эдеэ хоолой, хүнгэн ба текстильнэ промышленностиин зарим hалбаринуудта хүдэлдэг эхэнэр ажалшад 50-тайдаа пенсидэ гарадаг заабаритай. Рентгендэ хүдэлдэг врачнар, самолёдто проводнигаар ажаллагшад, артистын зарим мэргэжэлтэд 45 наhатайдаа мүн лэ пенсидэ гарадаг байна.

Хуули соносхохо гээшэ тэрэниие бэелүүлhэнтэй адли бэшэ aаб даа. Олгогдоhон эрхэнүүдые эхэнэрнүүдэй бодотоор эдлэхэ арга боломжо олгоhон гүрэнэй олон хэмжээнүүд энэ хуулиин бэелхэ ябадал хангана. Эдэнэй шухалань гэхэдэ, гүрэнэй экономико хүгжөөлгэ болоно. Бүхы арад зон, тэрэ тоодо эхэнэрнүүд, энэ hалбарида ажаллана. Ажал хэхэ адли тэгшэ эрхын хэдышье соносхогдоо hаань, орон дотор ажалгүйдэхэ ябадалай дэлгэрэнхэй байбал, энээнhээнь тон түрүүн эхэнэр зон хохидодог гээшэ. Манай орон дотор арадай ажахыда эхэнэр зон улам улам олоороо хүдэлдэг боложо байна: бүхы хүдэлдэг ажалшадай 51 процентнь эхэнэрнүүд болоно гэхэ гү, али 1940 оной хитой сасуулхада, 3,5 дахин олон болоо.

— Мүнөө сагай үйлэдбэридэ бүhэтэй зонтой адляар хабаадахын тулада эхэнэр зон эрдэм hургуулитай, мэргэжэл hайнтай байха ёhотой бэзэ. Тиин эхэнэрнүүдэй энэ хэрэгынь яажа түйлагданаб?

— Эрдэм номдо hураха гүрэнэй нэгэн адли гуриим байгуулагданхай гээшэ. Эрэ эмын илгаагүй энээндэ бүхы эрхэтэдэй hураха адли арга боломжо хангагданхай. Манай дунда hургуули hүүлэй жэлнүүдтэ бүгэдэ ниитын арбан жэлэй hуралсалда орожо байна. Хүбүүдтэшье, басагадташье — алиндаяшье энэмнай адли уялгата hуралсал болоно. Хамтын hуралсал мүн лэ иимэ уг зорилготой юм. hуралсалай бүхы жэлнүүдэй туршада басагад, хүбүүд сугтаа нэгэ класста, нэгэ партада hуужа гарадаг байна. Мэргэжэл олтодог училищинууд эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ 975 ондоо мэргэжэл олгожо гаргадаг юм. Ороной 853 дээдэ hургуулида, 1286 техникумдэ hурадаг студентнэр болон hурагшадай хахад хубинь басагад юм. Тэрэ мүртөө басагад бүхы шахуу мэргэжэл шэлэхэ эрхэтэй. Зүгөөр, эхэнэр зоной ажалые хизаарлаhан гү, али огтолон хоригдоhон hалбаринууд бии гээшэ. Металлурги, химиин үйлэдбэриин зарим hалбаринууд болоно. Тобшоор хэлэхэдэ, эхэнэр хүнэй бэедэ хоро хүргэжэ болохоор газарта хүдэлүүлдэггүй юм. Эдээнhээ бэшэ тээ мэргэжэл шэлэхэ гээшэ эхэнэр зоной дураар, бэлиг талаантаар болохо. Промышленностиин, барилгын, транспортын ба холбооной дээдэ hургуулинуудта hурадаг студентнэрэй 40 процентнь басагад, экономико ба юридическэ отделенинүүдтэ — 60; элүүрые хамгаалха, физкультура ба спортын отделенинүүдтэ — 56 процентнь басагад hурана. Ороной университедүүд болон институдуудта хамтадаа 2400 мянга гаран басагад hурана.

Совет засагай тогтоhоор түрүүшын жэлhээ эхилээд, ниитын үзэл бодол бии болохоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гүрэнэй хараа шугам шэглүүлэгдэнхэй байhан юм. Мэргэжэл олохо гээшэ бүhэтэй зоной хэрэг, эхэнэр зоной гол шухала ажалынь гэр бүлэ юм гээд үеын үедэ тоолодог байhан бшуу. Мүнөө сагта hураншьегүй, ажалшье хэнгүй миин лэ гэртээ hуугаад, үбгэнөө хүлеэхэ ажалтай байха гэhэн бодол залуу эхэнэрэй толгойдо орохошьегүйл ха даа. Эрдэмдэ hуража, мэргэжэл олоод, ажабайдалда hуури яа тодорхойлхо гэжэ ямаршье эхэнэр оролдохо бшуу.

— Ниитын үзэл бодол яажа бүрилдөө гээшэб? Эрэ зонтой тон лэ адляар ниитын ажалда хабаадаха гэhэн хүсэл бодол совет эхэнэрнүүдэй сэдьхэлдэ яахадаа иимэ бүхөөр оронхой гээшэб?

Манай обществодо хүн гээшэ мүнгэ зөөриин хэмжээгээр гү, али уг изагуураараа бэшэ, харин ажалаараа бэеэ олодог шуу. Ажалдаа шалгарhан хүнүүд лэ обществодо тон хүндэтэй дээдэ зэргын hуури эзэлдэг байна. Эрэшье, эмэгтэйшье хүнүүд иимэ хүндэ хайрада хүртэдэг гээшэ. Журналнуудай гадар хуудаhануудта хэдэй дүрэнүүд барлагданаб, газетэнүүдэй очеркнууд, телевидениин дамжуулганууд, киногой лентнүүд хэндэ зорюулагданаб, харагты. Далай дээгүүр тамаржа ябаhан миллион зөөритэй эхэнэртэ зорюулна бэшэ, үбгэнтээ шууяатайгаар hалаhан киногой актрисада бэшэ, гоё хубсаhатай эхэнэртэ зорюулна бэшэл. Үдэр үдэрэй баатарнууд — ажалай баатарнууд юм. Елена Амосова — бүд нэхэгшэдэй Иваново городой хүдэлмэришэн; Клавдия Петрова — «Караваево» совхозой hаалишан ябаhан, мүнөө эрдэмэй кандидат, эрдэмэй докторой диссертаци hаяар хамгаалха болонхой: Милица Нечкина академик, түүхэ шэнжэлэгшэ юм. Хүүгэдэй саадта ябадаг бишыхан басагахадуудтай хөөрэлдэhэн байнаб. «Томо болоходоо, хэн болохобши?» — гээд асуухадашни, «бүд нэхэгшэ», «инженер», «эдеэ бүйлүүлагша» — гээд харюусаха. Ехэнхидээ эхынгээ мэргэжэл лэ зааха даа. Теэд яахаб, эхэнүүдынь ажал хэжэ, иимэ хүндэ хайрада хүртэнэ ха юм.

— Зарим ушарта бүлэеэ тэжээлсэхэ хэрэгтэй болоходоо, эхэнэрнүүд ниитын үйлэдбэридэ хабаададаг байна...

— Эхэнэр хүнэй салин бүлэдэ үлүү бэшэл aаб даа. Эхэнэр зон өөhэдөө хүдэлдэг байхадаа, баян үбгэниие бэдэрхэгүй жэшээтэй. Теэд энэшье тон шухалань бэшэ даа. Эхэнэр зоной ниитын үйлэдбэридэ хабаададаг гол шалтагаан гэхэдэ, ниитын ажалда хабаадаха хүсэл эрмэлзэл болоно — гээд социологуудай шэнжэлэлгэнүүд харуулна. Гадна бэлиг талаантаяа харуулха хүсэл зориг эндэ бии байна. hуража олоhон эрдэмээ, мэргэжэлээ олоной аша туhада хэрэглэхэ хэрэгтэй болоно. СССР-эй Наукануудай академиин социальна шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэд үнгэрэгшэ жэлдэ Москва городой Черемушкинска районой хэдэн зуун эхэнэрнүүдтэ асуулта хэhэн байгаа. Жэшээнь, иимэ асуудал табигдаа: «Үбгэнэйтнай салин дээрэ танай абадаг салингые нэмээ hаань, ажалаа орхихо байна гүт? Гэхэдэнь табан эхэнэрэй дүрбэниинь «хүдэлжэл байха hэмди» гэжэ харюусаа.

Коммунизмын габшагай барилганuудта манай басагадай хабаадажа байhан ушарые hайн дуранай, дэбжэлтын хэрэгhээ ондоо юугээр тайлбарилалтайб. Хүн зоной хүлөө табяагүй, хүйтэн сэбдэг холын хизаар руу эдээниие ошогты гэжэ хэншье хэлэнэгүй бшуу. Гэртэхинэй hайн дулаан байраhаа гаража, хамтын байрануудта ошожо орогты гэжэ хэншье баадханагүй ха юм. Теэд ашаанай машинануудые бүтээжэ гаргадаг томо гэгшын комплекс — КАМАЗ-да 60 үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд 50 мянган басагад хүдэлжэ байнал.

— Зүгөөр, басагаднай hамгад, эхэнүүд болоно ха юм даа.

— Тиигэнэ даа. Эгээл эндэ тон шанга асуудал гаража ерэнэ. Гэр бүлэ ажал хоёрые яажа таарсалдуулхаб гэhэн асуудал эндэ гарана. Хүүгэдээ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь, байдал хүнгэдхэхэ хэрэгтэнь яажа туhалхаб. Эдэ асуудалнууд бултадаа шиидхэгдэнхэй гэжэ хэлэхэ аргамнигүй. Зүгөөр, эдэ бүгэдэн гүрэн дотор шиидхэгдэнэ, эдэ асуудалнууд гансал эхэнүүдэй оролдолго бэшэ. Харин правительство, ниитын организацинуудай анхаралда байна. Ясли, саадууд хадаа эхэнэрнүүдые сүлөөлжэ, ажаллаха арга олгохоhоо гадна хүүгэдые hайнаар хүмүүжүүлнэ. Үхибүүдэй эмхи зургаануудта 10 миллион багашуул ябана, эдэниие байлгаха гаргашын табанай нэгэ хубиинь гэр бүлынхид түлэнэ. Хүүгэдэй эмхи зургаануудые барихын тулада гүрэн айхабтар ехэ мүнгэ гаргашална. hургуулиин шабинарые бүхэли үдэртэнь тэндэнь байлгаха арга боломжо үргэдхэхэ гээшэ удаадахи шухала зорилго мүн. Пионерэй лагерьнууд, багашуулай зунай байра, пионернүүдэй байшангууд, үхибүүдэй амиилалгын бааза гэхэ мэтэнүүдтэ гүрэнэй ехэ мүнгэн гаргашалагдана.

(АПН).

АЖАЛШАДАЙ *бэшэгүүдhээ*

ГАЗАР ЕХЭТЭЙШЬЕ hАА...

...манай аймагай сов... адууhа малаар баян ... республика дотороо мэ... болонхой. hүүлэй жэл... энэ эндэхи ажахынуудай ... малай тоо толгой ни... олошоржо, ангаг шэмэнь ... байна. Гүрэндэ тү... малай шэгнүүр ехэ ... Эдэ бүгэдэнь ехэл hай...тай.

... тиихэдэ аймагай сов... адууhа малдаа элбэг ... бэлэдхэдэг болохо та... горитой ажал хэдэг бо... hүүлэй жэлнүүдтэ ... мянгаад гектар шэнэ ... элдүүрилэгдэжэ, олон ... ногоон, тэжээлэй бусад ... таригдадаг болоо. Энэ асуудалаар илангаяа Санагын, Далахайн, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ болон бусад совхозууд hайн дүнгүүдтэй ябана. Эндэхи ажахынууд гол түлэб сибириин волоснец гэжэ олон жэлэй ногоо таринжа, гектар бүриhөө 20—25 центнер hайн шанартай үбhэ абана.

Теэд энэ хүдэлмэри үшөөл hанаhанда хүрэмөөр бэшэ гээшэ ха. Ушарынь юуб гэхэдэ, аймагай совхозууд адууhа малдаа бардам хүрэхэ үбhэ, бусад тэжээл үшөөл бэлдэжэ шаданагүй. Тиимэhээ аймагhаа ондоо тээшэ ошожо, үбhэ хуряадаг байха юм. Энэнь үнэ сэн ехэтэй үбhэн болоно бшуу.

Гэхэтэй хамта, манай аймагта элдүүрилжэ боломоор газар ехэ юм. Жэшээнь, Хамниин Тужа гэжэ газар абаад үзэе. Тэндэ бургааhа, бутада дарагдашаhан хэдэн зуугаад гектар газар байдаг. Хэдэн жэлэй саада тээ тэндэхи 50-яад гектар газар сэбэрлэжэ, зелёнко таридаг болоо hэн. Мүнөө яhала hайн ургаса абтана. Эндэ элдүүрилжэ боломоор газар үшөө ехэ. Хамниин Тужа Харацайн совхозой мэдэлдэ ородог. Тэндэхи газарые hайса шэнжэлжэ үзөөд, элдүүрилхээр гээд hанагдана.

«Бурводстрой» трестын оньhожоруулагдамал нүүдэл колонныни манай аймагта эмхидхэгдэhээр арбаад жэл болобо. Тэрэл колонныи механизаторнууд шэнэ газар элдүүрилхэ ёhотой аад, hанаhанда хүрэмөөр ажалланагүй гээшэ ха. Механизаторнуудайнь ажалай журам hула, тэдэнэй хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Тус ПМК трактор, бусад техникээр хангагданхай. Теэд тэдэнь гүйсэд hайнаар ашаглагданагүй.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, аймаг дотор шэнэ газар бури ехээр элдүүрилхэ саг ерээ. Тиигэбэл адууhа малай тоо толгой олошоржо, мяхан, hүн, ноохон бури ехээр абтадаг болохол.

Б ШОЁНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

„Буряад үнэндэ“ бэшэhэнэй hүүлээр

...ХАНИ НҮХЭДТӨӨ ХАТУУ ЗАХЯА»

...» гаршагтай фельетон манай газетын байгша ... октябриин 4-нэй номерто толилогдоhон байгаа. Зэ... аймагай түб hуурин Петропавловка тосхондо «Туяа» ... гостиница бии юм. Теэд командировкоор ерэhэн ... тэндэ байрлахын аргагүй — хүдэлмэрилэгшэдынь ... бүдүүлигээр хандаха, абаhаар лэ «hуури үгы» ... заншалтай. Гостиницын буфедтэ халуун сай ... гэхэдэ, хоодоо үгы байдаг. Тиихэдэ эндэхи мага...нуудта ариг сэбэр сахигданагүй, худалдагдадаг «са... эдеэн» шанар муутай байдаг. Мүн тосхондохи па...херска тон муугаар хүдэлнэ гээд тэрэ фельетон ... шүүмжэлэгдэhэн юм.

Энэ фельетоной мүрөөр хэмжээ абахын тула Зэдын ...гай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ ...тедтэ газетын редакци хандаhан байна.

Фельетон соо хэлэгдэhэн баримтанууд булта зүб бай... Аймагай эд хэрэглэгшэдэй обществын, коммунальна ...ын предприятинуудай комбинадай, тоhоной заводой санитарно-эпидемиологическа станциин, ажалшадай ажа байдалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай коллективүүдтэ суглаанууд зарлагдажа, тус фельетон зүбшэгдэhэн байна. Шалгалтын дүнгүүд аймагай Соведэй гүйсэдкомой тусхай заседани дээрэ харагдажа, фельетон соо хэлэгдэhэн дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаа.

Хүн зондо бүдүүлигээр хандадаг болошоhон, ажалай журам эбдэдэг «Туяа» гостиницын хүдэлмэрилэгшэ Х. Г. Бужаева ажалhаа сүлөөлэгдөө. Тэрэл гостиницын хүдэлмэрилэгшэ А. И. Брыкова урдань хүдэлдэг ажалhаа сүлөөлэгдэжэ, бага салинтай хүдэлмэридэ оруулагдаба. Гостиницын буфедые даагша П. К. Вершинина совет худалдаа наймаанай гуриим бүдүүлигээр хазагайруулhанайнгаа түлөө мүн лэ ажалhаа сүлөөлэгдөө.

Тоhоной заводой директор В. С. Хуторной, аймагай эд хэрэглэгшэдэй обществын правлениин түрүүлэгшэ Д. К. Пестудыхатко болон бусад хүтэлбэрилхы тушаалтай нүхэдтэ шанга hануулга соносхогдоhон байна» гээд Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Цыбикжапов Д. Ю. манай редакцида hаяхан мэдээсэбэ.

Улаан-Үдэ — Хяагта гэһэн маршрудай автобусто һуугаад байхадаа, сэдьхэлнай доһолоо: бидэнэй олонхимнай декабристнууд тухай түүхын хэшээлһээ мэдэхэ, тэдэнэй эрэлхэг габьяата тэмсэл тухай дуулаһан байгаа. Гэбэшье, декабристнуудай хүшөө, дурасхаалта газарнуудта ошожо үзөөгүй һэмди. Мүнөөл зэһэжэ гарабабди.

Новоселенгинск хүрөөгүй ябатараа, нэгэ халзан боорие тойроод, автобуснай байшаба. Эндэ декабристнуудай хүүр. Үшөө 1800-гаад ондо Петровско заводто шудхагдаһан томо плитанууд. Тэдээн дээрэ Николай Александрович Бестужев, Константин Петрович Торсон болон бусадай нэрэнүүд аржытар бэшээтэй. Мүнөө эндэхи оршон заһагдан гоёогдоо. Тусхай барилга, бахананууд бодхоогдожо, мемориальна шэнжэнь түгэс түхеэрэлгэтэй болоо ха юм. Энэньшье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, бүхы оромнай, тэрэ тоодо манай республикын ажалшад декабристнуудай восстаниин болоһоор 150 жэлэй гайхамшагта ойе тэмдэглэхэеэ байна. Энэ талын дунда байхадаа, элдэб бодолдо эзэлэгдээб. Зуурандаа Гусиноозерск хотын промышленна хүгжэлтэ хараабди. Эндэ айхабтар томо ГРЭС баригдажа байнхай. Нүүрһэ халитар ашаһан мантан «КРАЗ-ууд» ээлжээ эхигүй урагша хойшоо һүндэлнэ. Алтан таряагаа хуряалгаһан колхоз, совхозуудай полинууд хабар болотор амаран дунгяарна. Эдэ бүгэдые харахадаа, агууехэ Александр Сергеевич Пушкинай бэшэһэн «Үхэл тамата хэрэгтнай мүнхэ, үндэр болотнай үедэ мартагдахагүй» гэһэн мүрнүүдые эжэлүүдгүй ухаандаа оруулааб.

АЯНШАЛГАМНАЙ ҺОНИРХОЛТОЙ БАЙБА

Һургуулинуудта намарайнь амаралта дүүрэжэ, хүсэ шадал нэмэһэн, хүхюун согтой үхибүүд дахинаа партадаа һууба. Амаралтын үедэ республикымнай һургуулинуудай һурагшад түрэл орон, Буряад нютаг соогуураа аяншалаа. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын № 3 һургуулиин 9-дэхи классайхид манай республика доторхи декабристнуудай дурасхаалта газарнуудаар ябаа. Тэдэнэй нэгэн Чингис Жамбалдоржиевай богонихон тэмдэглэл доро үгтэбэ.

Автобуснай бидэниие Новоселенгинск асарба.

Нэн түрүүн Бестужевтанай музей-гэртэ оробобди. Гайхамшаг габьяата Николай болон Михаил аха дүүнэрэй гэр соохиие һонирхон хараабди. Тон юрын байдал, хэрэгсэлнүүд. Ехэнхинь өөһэдынь гараар бүтээгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, тэдэнэрэй тэргэ ехэл ураар, наряар гайхамаар хэгдэнхэй. Бэшэһэн статьянуудынь һонирхолтой. Эдэ декабристнууд Галуута-Нуурай эрьедэхи шулуу нүүрһэнэй хэбтэшые эгээн түрүүн олоһон, тэрээн тухай мэдээ үгэһэн гэжэ ойлгожо абабабди. Тиихэдээ замдаа хараһан хотомнай, тэндэхи бүхы промышленна асари барилганууд декабристнуудай дурасхаалтай таһаршагүй нягта холбоотой ха юм. Энэнь бидэндэ, һурагшадта, онсо һонирхолтой байна.

Үшөө нэгэ һонин зүйл гэхэдэ, эндэ ажаһууһан декабристнууд Н. А. ба М. А. Бестужевтан, К. П. Торсон болон бусад нютаг зонтой ехэ эбтэй эетэй байгаа, тэдэниие ороохо таряа тариха хэрэгтэ һургаа юм байна. Энэ хүргэһэн һайень мүнөөнэй үеын буряад зон мартаагүй, дурсан һанажа ябаһаниинь гүн удхатай.

Мүнөө Бестужевтанай, Торсоной гэрнүүд шэнэдхэн заһагдажа, гэр-музей шэнэ, һонирхолтой экспонадуудаар элбэгжэжэ байна.

Замнай саашаа үргэлжэлбэ. Аха дүү Монгол ороной хилэ дээрэхи хуушанай хото Хяагта. Хилын харуулай застава дээрэһээ Монголой Алтан-Булаг хотын гэрнүүд харагдажа байха юм. Һонин даа! Хилын эреэн баханашье түрүүшынхеэ харахада, бидэндэ ехээл гайхалтай байба. Хяагта хотын суута музей нэн түрүүн ошоһомнайшье ойлгосотой ааб даа. Эндэ баһал декабристнуудай восстанитай, тэрээндэ хабаадаһан эрэлхэг зоригтоной нэрэтэй, Байгалай үмэнын талада ажаһууһан үетэйнь холбоотой дурасхаалта хэрэгсэлнүүдтэй, бидэнэй ой ухаанда ороогүй мэдээнүүдтэй танилсаабди. Сэхынь хэлэхэдэ, Хяагтада иимэ һонин, иимэ элдэб янзын экспонадуудтай музей бии юм гэжэ бидэнэрэй хэмнайшье мэдэдэггүй байгаа. «Түрэл хизаараа шэнжэлэн мэдэ» гэжэ хэлсэдэг үгын гүн удхатайе одоол үндэһөөрнь ойлгообди. Декабристнуудай Буряад орондо байлгатай холбоотой бусадшье нютагаар, жэшээлхэдэ, Баргажан, ошохо хүсэлтэйгөө манай классайхид мэдүүлээ. Зүгөөр гансашье декабристнуудтай холбоотой газараар ябаа, хараа бэшэ бэзэбди. Жэшээлхэдэ, мүнөөдэрэй Хяагтын урган һэргэжэ байһые һайхашаагаабди. Хуушанай наймаашан купецүүдэй хотын шэнжэ хоггүй шахуу һалантаа, Эндэхи трикотажна фабрика орожо хараабди. Эндэхид табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын, КПСС-эй XXV съездые ажалай амжалтаар угтахын зорилгоор эршэмтэйгээр ажаллажа байна гэжэ омогорхон тэмдэглээбди. Аймагай таряашад, малшадай түгэсхэхы жэлдэ туйлаһан амжалта тухай манда хөөрэжэ үгөө.

Баяртай Хяагта!

Аяншалгамнай үнэхөөрөөшье аргагүй һонирхолтой байба даа.

Ч. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

АГНУУША НОХОЙ «АЛТАНАЙ» СЭНТЭЙ

Агнууриин нохойнууд ангуушадта сэгнэшэгүй туһа хүргэдэг. Һайн үүлтэрэй нохойнуудые тодоруулхын зорилгоор «Забайкальский» гэжэ госпромхоз ангуушадай, загаһашадай республиканска бүлгэмтэй хамта Улаан-Үдэ хотодо агнууриин нохойнуудай харалга эмхидхэһэн байна.

Эндэ табигдаһан 24 нохой олоной анхарал татаа. Баруун Сибириин хорёошо, Зүүн Сибириин хорёошо, богони үһэтэй легавая, спаниэль, фокстерьер, дог, колли, овчарка гэхэ мэтэ үүлтэрэй нохойнууд һонирхогдоо.

14 нохой ямар үүлтэрэйб гэжэ элирүүлэгдэһэн үнэмшэлгэтэй. Харин дог, колли, овчарка нохойнууд эзэдэйнь гүйлтээр шалгалта гараһан байна. Шалгалта үүлтэрыень тодоруулаа. Тэдэ нохойнуудай олонхи «эрхим», «һайн» гэһэн сэгнэлтэдэ хүртөө. Тиимэһээ шалгалтын комисси эдэ нохойнуудые үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ ашаглахада таатай гэжэ дурадхаа.

Баруун Сибириин үүлтэрэй һайн хорёошонуудые Улаан-Үдын хотын А. Д. Чирков, Л. Г. Гергель, В. Б. Светозеров, Ю. М. Бажин гэгшэд тэжээһэн, агнуури хэжэ һурга һан байна.

М. ГЫЛЫКОВ,
агнуури, олзоборилгын трестын охотовед.

СПОРТ

1.

Футболоор ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй дүүрэтэр оройдоол нэгэ наадан үлэбэ. Киевэй «Динамо» Москвагай «Торпедэтэй» ноябриин 16-да талмай дээрээ наадаха юм. Тиигээшье һаачь, энэ уулзалгын дүн мүрысөөнэй таблицада ямаршье хубилалта хэхэгүй байна.

Донецк хотын «Шахтёр» (ахалагша тренерынь В. Сальков) түрүүшынхеэ мүнгэн медальда хүртэбэ. 60-аад онуудта кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүдтэ илалтануудые туйлаһан горнягууд ороной түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ 1951 ондо гурбадахи һууридa гараһан юм.

Москвагай «Динамо» (ахалагша тренерынь А. Севидов) алдарта ёһо заншалаараа амжалтатай һайнаар наадажа, «Шахтёртой» адли 38 очко абаһан байна. Гэбэшье сохижо оруулһан, алдаһан бүмбэгынгөө тоогоор Донецкын футболистнуудта хүрөөгүй.

Киевэй «Динамо» (тренернүүдынь О. Базилевич, В. Лобановский) СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ долоодохёо хүртэбэ. Гэхэ зуура, энэ жэлдэ «Динамын» футболистнууд Европодо түрүү һууридa гараһан байна.

Ташкентын «Пахтакор», Ростовой СКА һула муугаар наадажа, хойто жэл нэгэдэхи шатада наадаха болобо.

Куйбышев хотын «Крылья Советов», Минскын «Динамо» ерэхэ жэлдэ дээдэ шатада наадаха эрхэдэ хүртөө.

Киевэй «Динамын» добтологшо Олег Блохин энэ жэлэй чемпионадта эгээл олон — 17 бүмбэгэ сохижо оруулаа. Һүүлшын наадaнда энэ дүнгөө үшөө һайжаруулхадаашье магадгүй.

2.

«Комсомольская правда» газетын шанда хүртэхын түлөө Пионернүүдэй ордонуудай бүхэсоюзна мүрысөөндэ дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов эрхимлэжэ ябаһаар. Челябинскын эдир шатаршадай капитан 28 партиһаа оройдоол хахад очко гээжэ, 27,5 очкотой болонхой. Куйбышевай командые толгойлһон Лев Полугаевский тэрээнһээ 1,5 очкогоор гээгдэнэ. Ленинградай түлөөлэгшэ Виктор Корчной 25,5 очкотой болоо.

Табан наадaнай һүүлээр москвагайхид 34,5 очко абаад, түрүүлжэ ябана. Гурбан партинь хойшолуулагдaнхай Ленинградайхид — 33,5, челябинскынхид 32 очкотой болоһон байна.

3.

СССР-эй ба ЧССР-эй хоёрдохи суглуулагдамал командануудай Москвада үнгэргэгдэһэн нүхэр ёһоной түрүүшын уулзалгада манай хоккеистнүүд 5,3 тоотойгоор шүүгээ.

Манай командада А. Голиков (2), Девятов, Котов, Кутергин гэгшэд шайба сохижо, оруулһан байна.

(ТАСС).

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

АИСТ ШУБУУД ОЛОН ГҮ?

ҺҮҮЛШЫН һүрэг аистнууд дулаан орон нютагууд руу ошохоёо Белоруссиһаа ниидэжэ, холын аян замда зорибо. Хабар ерэгшэһээ хэдэ дахин олон аист шубууд Полесиһээ ниидэһэн байна. Гансал Брестын областьдо шубууд 1250 уурхаа заһажа, 11 мянгаһаа үлүү дальбараа дэгжээгээ.

— Сагаан аист хадаа хүнэй үни холын үнэн газаршан болоно, — гэжэ байгаалиие сахин хамгаалха талаар областиин инспекциин ахалагша инженер охотовед С. И. Кушнерук хөөрэнэ. — Полесиин һуурин тосхонуудай хүн зон гэрэйнгээ орой дээгүүр аистнуудта уурхай заһажа үгэдэг заншалтай юм. Гэхэ зуура, модон ба столб дээгүүр уурхай заһагдадаг.

Сагаан аистнууд улам үсөөржэ байна гээд байгаалида дуратайшуул һая болотор һанаагаа зободог һэн. Урда зүг руу нүүжэ ошоһон аад, зундаа уурхай заһажа үндэгэлхэеэ олохониинь бусадаггүй байгаа. Мүнөө аистнуудай һүрэг эрид урган олошорбо. Энэ талаар хабарай дуулим һайхан саг һайнаар нүлөөлһэн байна. Недондо намар бороо хурын ехээр ороһонһоо уламжалан, Полесиин гол мүрэнүүдэй, нуур сөөрэмүүдэй уһан нэмэжэ, удаан саг соо татаагүй бэлэй. Энэнь аистнуудые элбэг хоолоор хангажа, дальбараагаа дэгжээхэдэнь, таарамжатай байдал тогтооһон байгаа.

ХАНГИЛ ХАБСАГАЙНУУДТАХИ ЗУРАГУУД

В. И. ЛЕНИНЭЙ нэрэмжэтэ Таджигай гүрэнэй университедэй археологическа отрядай хүдэлмэрилэгшэд манай эрын урда тээхи III—I зуун жэлнүүдтэ хангил хабсагайнуудта хэгдэһэн өөрсэ шухаг зурагуудые түрүүлэн хараһан байна.

Баруун Памирта хэгдэһэн эртэ урдын барилганаудай үлэгдэлнүүдые шэнжэлхэдээ, эдэнэр Дузах-Дара гэжэ хадын голой эгсэ эрид эрьенүүдтэхи хабсагайда хэгдэһэн зурагуудые элирүүлээ. Уран гоёор бүтээгдэһэн элдэб янзын эдэ зурагууд хүнүүдые гайхуулна. Агнуури ба эртэ урда сагай хүн зоной ажаһуудал зурагланхаруулһан бүтээлнүүд иланхаяа һонирхолтой юм. Эртэ урдын уран бэлигтэн оршон тойронхи байгаалияа зураглан харуулна.

— Хабсагайда хэгдэһэн зурагууд хадаа урда сагай хүшөө болохоһоо гадна, Памирта ажаһууһан арадуудай соёл болбосоролые бодотоор гэршэлнэ гээшэ, — гэжэ археологическа отрядай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн А. Бабаев хэлэбэ. — Эндэ, Баруун Памирта, яһала һайнаараа үлэһэн Джаушангоз гэдэг хэрэм тухай арсалдаанууд гарадаг һэн. Энэ районда эртэ урда сагай соёл болбосоролой үлэгдэлнүүдые бэдэрһэнэй үлүү. Ушарынь юуб гэхэдэ, нүүдэл зон эндэ ажаһуугаа гэһэн һанамжанууд гарадаг һэн. Хабсагайда хэгдэһэн зурагууд эдэ арсалдаануудые одоошье зайсуулаагүй байна. Эртэ урдын уран зураашад һуурин байдалтай байхаһаа гадна, ажаһуудал, ажал хүдэлмэри ба эдэнэй ямар юумээр һонирходог байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

КРОКОДИЛШЬЕ БОЛОХО ҺАА, БОЛОГТЫ...

ШЭНЭ ГВИНЕЙДЭ ажаһуудаг папуа гэдэг үгсаатанай олон тоото боро аргашадай урда саг зуура крокодил гү, али могой болохо, үгы гэбэл, эдэнэртэ айхабтар ехэ олзо оруулжа байһан боро арга хэлгэһээ хэтэдээ арсаха гэһэн хоорондоо тад һөөргэ асуудал табигдаба. Үбшэнтэдтэ ехэ хоро хүргэдэг боро аргашадай улам олошоржо байһые ороной правительство хараадa абажа, энэ талаар гуримтай болгохые шиидээ.

Хүнһөөл һаа гадуур арга хабаяа бодото дээрэнь харуулжа шадаһан лэ хүнүүд боро арга хэлгэээ үргэлжэлүүлхэ ёһотой гэһэн хуулиин проект табихые Шэнэ Гвинейн папуа гэдэг үгсаатанай парламент бодомжолжо байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэнэй өөһэдөөл хэлсэдэгээр ёһоор, хуурмаг «врачнуудай» олонхид түрэлөө хубилжа, элдэб ан амитад боложо шададаг юм. Мүнөө эдэ энээнээ баталха гү, али үгы гэбэл, иимэ хаба шадалаа гаргалгаһаа арсаха ёһотой.

(ТАСС).

ХИЛЫН саанаһаа

Телефон телеграф радио

Ханой хото Вьетнамай Демократическа Республикын тон шухала экономическа ба культурна түб юм. Энэ хотын промышленна предприятинууд дээрэ 150 мянга гарян хүдэлмэришэд хүдэлнэ. Һургуули болон дээдэ һургуулинуудтань 300 гара мянган үхибүүд, эдир хүбүүд, басагад һуралсана. 1000 гаран дүй дүршэлтэй врачнууд хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлдэг. Энэ хотын олон тоото хүүгэдэй ясли, саадуудта ерээдүйн үетэн элүүр энхэ үдэжэ бэлиххай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу эхэ.

ТАСС-ай фотохронико.

НЬЮ-ЙОРК

ПАЛЕСТИНЫН АРАБ АРАДАЙ ЭРХЭНҮҮДЫЕ ҺЭРГЭЭХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблей диилэнхи олонхиин дуутаар шиидхэбэринүүдые баталан абаба. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй зэрлиг муухайгаар баһамжалан доромжолһон Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые сэхэ шууд дэмжэхэ байһан тухайдаа Генеральна Ассамблей эдээн соогоо мэдүүлээ.

Ехэ бүлэг социалис ба сэрэгэй бүлэглэлдэ ородоггүй оронуудай, эдэнэй дунда СССР-эй делегациин оруулһан тогтоол дотор Палестинын асуудалые үнэн зүбөөр шиидхэхэ хэрэг хүсэд бэелүүлэгдээгүй байна гэжэ һанаата боложо байһанаа мэдүүлһэн байна.

XXIX сесси дээрэ ООН-ой дэргэдэхи адаглагшын эрхэ ба уялгатай болоһон Палестиные сүлөөлхэ эмхитэй (ООП) харилсаа холбоо тогтоохо этигэмжэтэй Палестинын арадай үндэһэн эрхэнүүдые бэелүүлхэ комитет эмхидхэн байгуулхаар энэ тогтоол дотор дурадхагдана.

ЛУАНДА

БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛТАЙ БОЛОХЫНЬ УРДА ТЭЭХЭНЭ

ТАСС

Португалиһаа Анголодо байдаг верховно комиссар адмирал Леонел Кардозу ноябриин 10-да 12 час 15 минутада правительствын ордоной Ехэ зал соо суглараһан Анголын гадаадын журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ, бүхы засаг захиргааниие Анголын арадта дамжуулан үгэхэ тухай мэдүүлгэ уншаба.

«Манай арадуудай түүхын айхабтар шухала энэ үедэ, Анголын бэеэ дааһан байдалтай, Африка түби дээрэһээ Португалиин эсэслэн гаража ошожо байһан үедэ таанадта ханданаб», — гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Португалида фашис засаг захиргаанай унагаагдаһанай һүүлээр Португалиин, Анголын харилсаае хүгжөөлгын түүхэ тухайда тогтожо хэлэхэдээ, Анголын бэеэ дааһан байдалые хуулитаар мэдэрхэ тушаа 3 пунктһаа бүридэһэн текстын удха тухай верховно комиссар уншажа үгөө. Энээнэй хоёрдохи пункт соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. «Анголын бэеэ дааһан байдалтай болоһон тухай Португалиин Республикын президентын үмэнэһөө. баяр баясхалантайгаар соносхоноб (1975 оной ноябриин 11-нэй 00 часһаа хойшо). Анголын арад тэрэнэй бүрин эрхэтэ эзэн боложо, бэеэ дааһан энэ байдалаа ямараар, хайшан гэжэ шиидхэхэ байһанаа өөһэдөө бэелүүлхэ ёһотой».

«Тиигэжэ 500 шахуу жэл соо энэ газар дээрэ эзэмдэн байһанайнгаа һүүлээр Португали Анголые оронойнь хүн зондо дамжуулан үгэбэ гээшэ», — гэжэ адмирал Кардозу тэмдэглээ.

Мэдүүлгын түгэсхэлдэ иигэжэ хэлэгдэнэ: «Португали мандаха болтогой! Бэеэ дааһан байдалтай Анголо мандаха болтогой!

Португалиин һүүлшын солдадуудые, офицернүүдые Эхэ орондонь абаашаха зорилготой Португалиин далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй корабльнууд Луандын портһоо гараба. Энэ үедэ ниислэл хотын хүн зон оронойнгоо бэеэ дааһан байдалтай болоһоной баяр ёһололдо бэлэдхэл хэжэ байна. Анголын олон үеын хүн зон энээниие үни холоһоо хойшо хүлеэһэн байгаа.

ЛУАНДА

АНГОЛО БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛТАЙ БОЛОБО

ТАСС

Бэеэ дааһан байдалтай 47-дохи гүрэн — Анголын Арадай Республика ноябриин 11-нэй һүниин тэгэндэ Африка түбиин карта дээрэ бии болобо. 500 шахуу жэл соо эндэхи газар дээрэ намилзуулагдажа байһан Португалиин туг буулгагдажа, бэеэ дааһан байдалтай Анголын туг Луандада болоһон баяр ёһололой үедэ мандуулагдаа. Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөн (МПЛА) ороноо хүтэлбэрилжэ захалба.

«Февралиин 4-нэй бүлэг сэрэгшэд» гартаа факел бариад, хотын үйлсөөр жагсаалда гараба. Анголын арадай зэбсэгтэ тэмсэлэй ветеранууд эндэ ябана. Эдэмнай 1961 оной февралиин 3-най һүни МПЛА-гай туг доро зэбсэгтэ восстани эхилжэ, Португалиин колонизаторнуудай хэрэмүүдтэ добтолоо һэн. Этээл энэ үдэрһөө хойшо эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө Анголын арадай хэһэн зэбсэгтэ тэмсэл тоологдодог юм. МПЛА тэрэниие 14 жэл соо хүтэлбэрилжэ ябана.

Анголын Арадай Республикын туг мандуулан хиидхүүлгын баяр ёһолол һүниин тэгэндэ болобо. «Урагшаа, арад!» гэһэн үгэнүүдээр эхилһэн национальна гимн һүр жабхалантайгаар түрүүшынхеэ зэдэлээ.

Республикын президент болоһон МПЛА-гай түрүүлэгшэ А. Нето баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, империалис дарлалтаһаа ороноо бүрин сүлөөлхын түлөө тэмсэл хэхыень Анголын арадые уряалба. Бэеэ дааһан байдалтай Анголын правительство бүридүүлэгдэжэ байна гээд А. Нето мэдүүлээ.

Африка түбидэхи бэеэ дааһан байдалтай шэнэ гүрэниие дипломатическа аргаар мэдэрһэн гү, али дэмжэжэ байһан тухайдаа Гвиней, Кубын Республика, Гвиней-Бисау, Мозамбик, Ногоон Хушуун гэдэг аралнууд, Сан-Томе ба Принсипи гэдэг аралнууд, Конго, Мали ба бусад хэдэ хэдэн оронууд соносхоо.

Гэхэ зуура, эб ее таһалдаг ФНЛА-гай, УНИТА-гай эмхинүүд уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй дэмжэлгэ, тухиралга доро Анголодо эсэргүү зэбсэгтэ түримхэй ябуулгануудые хэжэ байһаар. Тодорхойлон хэлэхэдэ, «Анголын Арадай Демократическа Республика» байгуулһан тухайдаа ФНЛА соносхоо. Эдэ эмхинүүдэй «политическэ засаг захиргаанай саг зуурын түбынь» Нова-Лижбоа (Уамбо) хото гэжэ соносхогдоо.

ФНЛА-гай зэбсэгтэ отрядууд хойноһоонь Луанда тээшэ сүмэрэн орохые һэдэлгэ хэжэ байна гээд ниислэл хотын радио ноябриин 11-дэ мэдээсэбэ. ЮАР-ай сэрэгүүдээр эзэмдэгдэһэн Анголын урда хубида УНИТА хорото ябуулгануудаа эдэбхижүүлжэ байна. ФНЛА-гай ба УНИТА-гай тугууд доро далдалагдан, НАТО-гай хэдэ хэдэн оронууд, мүн КНР Анголын дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааралсана. Дахуулнуудай эдэ эмхинүүдтэ сэрэгэй ехэ туһаламжа үзүүлэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Сионизм—үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын түхэл шэнжэ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблей тогтоол баталан абаба. Сионизм хадаа расизмын ба үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын түхэл шэнжэнь болоно гээд энээн дотор тодорхойлогдоно. Социальна, гуманитарна ба соёлой асуудалнуудые шиидхэдэг комитет энэ тогтоол зохёон табиһан байгаа.

Баталагдан абтаһан документ сионис хархис номнолые буруушаан шүүмжэлһэн нэрэ хүндэ ехэтэй зүйл болоно. Израилиин зонхилхы тушаалтадай зэрлиг муухай, хорото ябуулганууд, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые баһамжалан доромжолһон, уласхоорондын оршом соо империализм ба расизмын эгээл хархис хүсэнүүдтэй сионизмын хамтаран ниилэһэн ябадал болоно гээд энээн дотор хэлэгдэнэ.

Сионизм хадаа үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын түхэл шэнжэ болоһон дээрэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ бүгэдэ нийтын эб найрамдалда, аюулгүй байдалда айхабтар ехэ аюул тохёолдуулжа байна гээд тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

72 ороной делегаци — тогтоолые һайшаан, 35 делегаци тэрэниие буруушаан дуутаа үгэһэн, 32 ороной делегаци һаналаа бариһан байна.

ООН-ой энэ шиидхэбэриие Тель-Авив тоохогүй юм гэжэ Израилиин түлөөлэгшэ Х. Герцог убайгүйгөөр мэдүүлбэ.

Холбоото Штадууд энэ тогтоолые буруушаажа дуугаа үгөө. Сионизмые буруушааха хэрэгтэ тойбо татаха зорилготойгоор американ хэблэлэй хэдэ хэдэн зургаанууд, конгрессэй гэшүүд энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхын урда тээ ООН-до заналта хэһэн байгаа гээд һануулха шухала. Хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудай буруу һүрэһыень Генеральна Ассамблейн шиидхэбэри элирхэйлэн гэршэлнэ.

Палестиные сүлөөлхэ эмхиин түлөөлэгшэ Басль Акль тогтоол зүбшэн хэлсэлгын үедэ иигэжэ мэдүүлээ: Сионизм хадаа империализмын ба расизмын политическэ суртал номнол болоно. Энэнь Палестинын араб арадта зүрюу харша, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын тодорхой түхэл шэнжэ болоно. Өөһэдыгөө өөһэдөө тодорхойлхо гэһэн үндэһэн эрхэнүүдыень Израиль үни холоһоо хойшо баһамжалжа байһаар.

КАНБЕРРЭ

АВСТРАЛИИН ПРАВИТЕЛЬСТВАДА БОЛОҺОН ХУБИЛАЛТАНУУД

ТАСС

Австралидахи байдал хүшэр бэрхэшээлтэй боложо байнхай. Хэр угай ёһо заншалаар Англиин королевын томилдог Австралиин генерал-губернатор ороной түүхэдэ түрүүлэн правительствые засаг захиргааньһаань зайсуулжа, парламентын хоёр палатые тарааһан тухайдаа, парламентын һунгалтые байгша оной декабриин 13-да үнгэргэхэ тухайдаа соносхобо. Тиихэтээ хамта хархис талын хүтэлбэрилэгшэ М. Фрейзертэ дамжуулгын правительство бүридүүлхыень даалгаа.

Генерал - губернаторай шиидхэбэриие ороной хүн зон дураа гутан угтаба. Засаг түрэ барихын түлөө тэмсэлдэ хархис хүсэнүүдэй тала руу далда нюусагүйгөөр ороһон генерал-губернаторай ябуулгануудые тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ Гоф Уитлемай ороной федеральна правительствые мүнөө хүрэтэр толгойлжо байһан лейборис парти эрид буруушаажа байһанаа мэдүүлээ.

1972 оной декабрь һарада болоһон һунгалтын үеэр консервативна партинууд булигдаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эдэнэр лейборис правительствые унагааха һэдэлгэ гаргаһан байна.

Болзорһоо урид һунгалта үнгэргэхые лейбористнууд эрид буруушааһан байгаа. Тиихэдэнь генерал-губернатор иимэ шиидхэбэри гаргаа бшуу.

Лейбористнуудай хүтэлбэрилэгшэ Г. Уитлем энэ шиидхэбэриие конституцида таарахагүй байна гэжэ тэмдэглээ. Түлөөлэгшэдэй палата олонхиин дуугаар засаг захиргааень Г. Уитлемай правительствада тэхэрюулэн бусааха эрилтэ табяад, хархис хүсэнүүдэй харата аашануудые буруушаажа байһанаа мэдүүлбэ.

Лейборис правительство унагаалгада эсэргүүсэлтын олоной хабаадалгатай митингнүүд Мельбурн, Сидней, Канберрэ ба бусад хотонуудта болобо. Генерал-губернаторай шиидхэбэринүүдые буруушаалгын бүгэдэ нийтын буһалгаа үнгэргэхые ороной профсоюзууд хараалжа байна.

ҺАЯАР ТИРАЖ ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжа хадаа хүн зоной мүнгэеэ нөөсэлгын кассада хадагалха таатай зохид арга болоно.

Улаан-Үдэ хотын, республикын аймагуудай ажалшад энэ урьһаламжаар мүнгэеэ кассада оруулхадаа, өөһэдтөө ашаг олзотой юумэ хэнэ гээшэ. Юуб гэхэдэ, нөөсэлгэдэһэн мүнгэн арьбадхагдана, гадна гүрэн түрэмнай хадагалагдаһан мүнгэнэй гурбан процентые шүүбэри болгожо, хүн зондо түлэнэ бшуу. Энээнэй урда тээ үнгэргэгдэһэн тиражнуудта иимэ облигациин олохон эзэд 100-һаа 1000 түхэриг хүрэтэр мүнгэ шүүһэн байна.

Республикын нөөсэлгын кассанууд 1974 ондо хүн зондо 486,7 мянган түхэригэй иимэ облигаци худалдажа, 135,6 мянган түхэригэй шүүбэри түлэһэн байна.

Байгша оной эхинһээ 425 мянган түхэригэй облигаци худалдагдажа, 83,1 мянган түхэригэй шүүбэри түлэгдөөд байнхай. Улаан-Үдэ хотын Октябрьска, Железнодорожно районой, Бэшүүрэй, Хяагтын, Хойто-Байгалай аймагуудай нөөсэлгын кассанууд урьһаламжын облигаци хүн зондо гаргааха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Харин Яруунын, Хурамхаанай, Хэжэнгын, Захааминай, Сэлэнгын аймагуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, мүнгэн һангай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда анхаралаа хандуулнагүй бшуу.

Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын тираж жэл соо 8 дахин үнгэргэгдэнэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, февралиин 15-да, мартын 30-да, майн 15-да, июниин 30-да, августын 15-да, сентябриин 30-да, ноябриин 15-да, декабриин 30-да, үнгэргэгдэдэг байха юм.

20 түхэригэй облигацяар 5000, 2500, 1000, 500, 100 40 түхэриг шүүжэ болоно. Тиихэдэ 10 түхэригэй облигацитай байбалтнай, шүүһэн мүнгэнэй хахадынь түлэгдэхэ юм.

Байгша оной ээлжээтэ 75-дахи тираж Харьков хотодо ноябриин 15-да үнгэргэгдэхэ байна. Жэлэй һүүл багта, декабриин 30-да Москва хотодо үшөө нэгэ тираж үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

С. МОНИЕВ,
Гүрэнэй нөөсэлгын кассын управлениин оперативна таһагай начальнигай уялгые дүүргэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партиин райкомой гэшүүн» түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ» гэһэн юрэнхы гаршаг доро бүлэг материалнууд. ТАСС-ай һүүлшын мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Хойто Байгалай ройонно партийна конференци тухай Т. Башкуевай корреспонденци. В. Крыловой «Комбинадай шэнэ цех» гэһэн статья. М. Зыкова. «Олзо оруулалгаяа хараад һуухадань». Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. О. Новикова. «Һургуулиин столовонуудта онсо анхарал хандуулха». Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Фестивалиие уттуулан. Бүлэг материал. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.53 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Такая железная земля» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 11.05 — «Бидэнэр Байгаалитай танилсанабди» (үнгэтэ). 11.30 — «1975 оной дуун» (үнгэтэ). 12.00 — Н. Островский. «Булад яажа хатуужааб». 12.50 — Футболоор Европын чемпионат. СССР — Швейцари (2-дохи тайм). Киевһээ дамжуулга. 13.40 — «Орленок» телестудиин концертнэ зал (үнгэтэ). 14.25 — «Зураг бүхэндэнь — наран» (үнгэтэ). 14.40 — «Шатарай һургуули». 15.10 — «Рожденная революцией» (5-дахи сери). 16.40 — «Миллионуудай ленинскэ университет». «Коллективизм — ажалаар хүмүүжүүлгын үндэһэн». 17.10 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 17.20 — 17.30 — Забһарлалга. 17.30 — «Л. Коган наадаха» (үнгэтэ). 17.45 — Футболоор Европын чемпионат. СССР — Швейцари (2-дохи тайм), Киевһээ дамжуулга (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — Хөөрэлдөөн (буряадаар). 19.20 Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.30 — «Рожденная революцией» (5-дахи сери). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «1975 оной дуун» (үнгэтэ). 21.45 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 21.55 — «Миллионуудай ленинскэ университет» — «Коллективизм — ажалаар хүмүүжүүлгын үндэһэн». 22.25 — 22.35 — Забһарлалга. 22.35 — «Арадай уран бүтээл» — шэнжэлэл (үнгэтэ). 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — Хоккейгээр уласхоорондын уулзалга СССР — ЧССР. Прагаһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Һурагшадта зорюулагдаһан программа. 20.30 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал. 21.00 — Телевизионно һонин.

САГАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр сэлмэжэ, бүрхэжэ байна. Зарим нютагуудта бага сага саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура үдэртөө 4—9 градус, хойто аймагуудта 9—14 градус хүйтэн байха. Улаан-Үдэ хотодо үдэртөө 4—6, һүниндөө 14 — 16 градус хүрэтэр хүйтэрхэ.

Ноябриин 14—15-най үдэрнүүдтэ үүлэтэйшэг байха, хойто аймагуудта саһан орохоор хүлеэгдэнэ. Урда аймагуудта шииг нойтон орохогүй. Һүниндөө 15 —20, үдэртөө 5—10 градус хүрэтэр хүйтэрхөөр багсаагдана.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 33. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-51-..., зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-63, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-88, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.